Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 197 | Łódź, Poniedziałek 24 sierpnia 1931 r. | נייגטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג יא׳ אלול תרצ״א | № 197

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

ערב אקאאליציע=רעגירונג אין ענגלאנד

מאקדאנאלד, באלדוויז, הערבערט סעמיועל ביים קעניג

לאָנדאָן, 23 (ספ. טעל.) דער ענגלישער קעניג האָט היינט אויפגענומען מאַקדאָנאַלדן, באַלדווינען און דעם סאַר הערבערט סעמיועל.

די אוידיענצען פאַר יעדען בעזונדער האָבען געדויערט 45 מינוט.

עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען שאַפען אַ קאָאַליציע רעגירונג.

היינט 7 אין אָוונד איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט, און ס׳איז אויסגעאַרבייט געוואָרען די ענטגילטיגע פאָרם פון די רעגירונגס-פאָרשלאָגען וועגען די אָפּשפּאָרונגען.

שרעקליכער טויט פון א יודיש מיידעל אין ווארשא

וואַרשאַ, 23 (ספ. טעל.) אויף רוג זאַמבקאָווסקאַ און בזשעסקאַ אין פּראַגע איז אַ פּלאַטפאָרם מיט׳ן דישעל אַריינגעפאָהרען אין טראַמוואַי, אויסגעהאַקט אַ שויב און געטראָפען אין קאָפּ איין אַ יודיש מיידעל. די 26-יאָהריגע רוזשאַ ווייטצפליט (פון די וואָלינסקאַ 26), וועלכע איז דער׳הי״ג׳ט געוואָרען אויפ׳ן אָרט.

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס קראַנק. צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 142-13 עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2, און 5-8, זונטאָג און יו״ט 9-1, פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

גאנדהי בעשולדיגט די ענגלישע מאכט

אין שרעקליכען פייניגען די אינדישע בעפעלקערונג

לאָנדאָן, 23. (ספ. טעל.) גאַנדהי האָט פערעפענטליכט אַ מעמאָריאַל וועגען דעם אונמענשליכען בעהאַנדלען די הינדוסען דורך דער ענגלישער מאַכט. גאַנדהי רעכענט אויס פיל פאַלען ווען דער וויצע-קעניג האָט געבראָכען דעם אָפּמאַך לויט וועלכען ס׳איז ליקווידירט געוואָרען דער אינדישער סאַבאָטאַזש.

אין איין אָרט, האָט מען נישט ערלויבט צו בעהמען די איינוואוינער קיין וואַסער פון די ברונעמס, ביז זיי וועלען נישט בעצאָהלען אַלע שטייער׳ען, וואָס זיי זענען שולדיג.

אין איין אָרט האָט מען די ווידערשפעניגע פויערים פערמאַכט אין אַ שטוב, וואו מ׳האָט אַריינגעלאָזט טויזענדער ביהנען, ווען מ׳האָט שפּעטער אַרויסגעלאָזען די פויערים פון דער שטוב זענען זיי געווען אינגאַנצען געשוואָלען. גאַנדהי ווייזט נאָך אָן אויף אַ גאַנצע רייה מוראַדיגע פאַקטען, ווי אַזוי די ענגלישע מאַכט האָט בעהאַנדעלט די הינדוסען.

סאוויעטישע רעגירונג פעראָרדענט

אויסצופאָרשען די יודישע לאגע אין די שטעטלעך פון אוקראינע

מאָסקווע (יט״א) דער אוקראַאינער „ציק" האָט פעראָרדענט דורכצופיהרען אַן אויספאָרשונג וועגען דער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די אוקראַאינער שטעט און שטעטלעך. די אויספאָרשונג וועט אַרומנעהמען 14 שטעט, וועלכע שטעלען מיט זיך פאָר אין אַ געוויסער מאָס פערשידענע שטעט-טיפען. בעזונדער׳ס האַנדעלט זיך וועגען אויספאָרשען און בעקענען זיך מיט דער לאַגע פון די יודען, וואָס זענען אין פריהערדיגע צייטען געווען פערבונדען הויפּטזעכליך מיט האַנדעל און זענען היינט קוסטאַרען. דער ציל פון דער אויספאָרשונג איז אַ דרייפאַכער:

1) פעסטשטעלען, צי עס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען די רעגירונגס-פעראָרדנונגען, וואָס האָבען בעצוועקט צו הויבען דעם עקאָנאָמישען און קולטורעלען מצב פון די יודען אין די שטעטלעך.

2) פעסטשטעלען דעם פּראָצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואָס נויטיגט זיך נאָך אין הילף.

3) אויספאָרשען, וואָס עס דאַרף געטון ווערען פאַר די נאָך נישט איינגעאָרדענטע טיילען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דעם אויספאָרשונגס-פּלאַן האָט אויסגעאַרבייט די רעגירונגס-קאָמיסיע פאַר׳ן „5-יאָהר-פּלאַן" אין צוזאַמענאַרבייט מיט׳ן צענטראַלען קאָמיטעט פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

זעלבסטמאָרד פון א יודישען סטודענט

ווילנאָ, 23. (טעלעפאָניש). אין וואַלד הינטער׳ן שטעטעל איוויע (ווילנער געגענד) האָט זיך פער׳סמט מיט עסיג-עסענץ דער יודישער יונגערמאַן דוואָרזשעצקי, אַ סטודענט.

פאַסטוכער, וועלכע האָבען געפיטערט בהמות אין וואַלד האָבען דערהערט די שווערע קרעכצען פון יונגענמאַן און געקומען צו הילף, מ׳האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, וואו ער איז געשטאָרבען.

אין קעשענע האָט מען ביי איהם געפונען 4 גילדען און אַ לעגיטימאַציע פון אוניווערזיטעט.

כינעזער באפאלען און קוילען אויס יאפאנער

טאָקיאָ, 23. (ספ. טעל.) פון טסין-טאַו איז מען מודיע וועגען גרויסע אומרוהען.

בערך דריי טויזענד כינעזער האָבען זיך אַריינגעריסען אין יאַפּאַנישען קוואַרטאַל און חרוב געמאַכט 60 היזער, 80 יאַפּאַנער און אַ גרויסע צאָהל קאָרעאַנער האָט מען געשאָכטען און פערוואונדעט.

די יאַפּאַנישע רעגירונג האָט אַרויסגעשיקט קיין טסין-טאַו די קריגס-שיף „דאַירען".

פון שוין נויטיג

אנ׳ערשטקלאַסיגע נייערין צו אַ זינגער · אָבערלאָק אויף א מאָטאָר צו סוויטערס ביי פּזשעסטשעלעניעץ פּיעטריקאָווער 17.

ב״ה יום ה׳ תצא.

אזוי ווי עס געהען קלאַנגען, דאָס כוינער פלייש איז כשר אין לאָדז, איז מען מודיע, אַז דאָס איז

נישט אונטער אונזער השגחה

און ביי וועלכען קצב מען וועט געפינען כוינער פלייש זאָל מען וויסען, אַז דאָס איז נישט מיט אונזער השגח.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות.

אזהרה גדולה!

די אַלע גענזלערס פון ביידע האַלעס זענען מיר שטרענג מזהיר, אַז עס זאָל קיינער נישט האַנדלען מיט קיין פרעמדע שחיטה, אָדער חיגע שמוגעל שחיטה, דאָס הייסט מכשיל הרבים מיט חשש נבלה וטרפה, אין געגענפאַל וועלען מיר זיין געצוואונגען מפרסם זיין, אַז יעדער יוד, וואָס וויל נישט נכשל ווערען אין טרפות. זאָל נישט קויפען אין די האַלעס.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות.

אויפפאָדערונג!

איך פאָדער אויף די ה״ה

אבראם און יוזעף ארקעז

צו געהען מיט מיר צו אַ שידס געריכט.

אַזוי ווי אַלע מיינע ביז איצטיגע בעמיהונגען אין דער ריכטונג זענען געבליבען אָהן ערפאָלג, טו איך דאָס איצט צום לעצטען מאָל, אַראָפּנעהמענדיג פון זיך איטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערע פאָלגען.

י. מאשקאוויטש. 4673

בייליד.

דערמיט דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער פאַמיליע **שמולעוויטש**, צוליב׳ן פלוצלינגען טויט פון זייער מאַן און פאָטער

נ״ע ישראל הערש

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

פאַמיליע גאָלדשטיין 4565

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקן מיר אויס אונזער מייסטער ה׳ מארקום און פרוי צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכען זוהן

נ״ע מירון

די שטאַפּערינס פון דער פירמע:
מ. און ט. פיקיעלני 4672

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייט
צוריקגעקעהרט
טראַנגוטאַ 12, טעל. 175-10.
נעהמט אָן פון 11-1 און פון 7-8 אָוו. 4157

Dr. M. Lerner

קינדער=קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
זאַכאַדניאַ 64, טעל. 113-09
נעהמט אָן פון 3-5 נאָכמיטאָג. 4279

DR. MED. Jerzy SUDYA

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אַקושער- און פרויען-קראַנקהייטען
זשעלאָנאַ 30 ZIELONA
טעלעפאָן 115-27
נעמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

DR. MED. Józef Imich

ספּעציאַליסט פון אויערן, נאָז, האַלז און קעהל=קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאָניושקי 1, טעלעפאָן 209-97.
נעהמט אָן פון 1-2 און פון 5-7 נאָכמ.

מאשין=מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה=מעהל. אייער=פערפעל אין סוכארעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

טעלעפאָן 143-82.

אכטונג! עס ווערען אויך אַרויסגעגעבען פריהשטיקען, אָווענד-ברויטען ווי אויך יאַרסקע מיטאָגען

Dr. Z. Rakowski

פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12-2 און פון 5-7. נעמט אויך אָן אין לעמשניצע זגערזשער 17 פון 10-11 און פון 5-7

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9-1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ד״ר ראבינזאן

פאדעמביע

גראנד-פענסיאנאט

נעהמט אָן א גאַנצען טאָג.

רוהיג אין ארץ ישראל
אין אדורך דער נעכטיגער טאג

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש) דער היינטיגער טאג אין ארץ ישראל איז אדורך רוהיג.

די געשעפטען זענען צוליב זונטאג סיידוי געווען געשלאסען, און די שפייז-געשעפטען האבען די אראבער יא געעפענט.

א דעלעגאציע פון דער אראבישער עקזעקוטיווע אין דער צאהל פון 40 מאן איז אוועק צום רעגירונגס-הויף.

מ'האט אריינגעלאזט נאר 10 פערזאן.

צוליב זונטאג איז דער הויכער באאמטער ראט נישט געווען; זיי האט אבער אויפגענומען דער פערזענליכער סעקרעטאר פון הויך קאמיסאר.

די דעלעגאטען האבען איבערגעגעבען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען דער באוואפענונג פון די יודישע קאלאניסטען, און געגען דער אמנעסטירונג פון די אריינגעפאהרענע אין לאנד אהן ערלויבעניש.

ח. נ. ביאליק קומט ערשט אין סעפטעמבער

ווארשא, 23 (יט"א טעלעגראפיש) חיים נחמן ביאליק קומט נישט די טעג קיין ווארשא, ווי עס איז ערווארט געווארען, נאר קומען וועט ער ערשט סוף סעפטעמבער.

א היטלער-קאנפערענץ אין בערלין

בערלין, 23. (ספ. טעל.) שוין 3 טאג וויילט אין בערלין אדאלף היטלער, דער אנפיהרער פון דער נאציאנאל סאציאליסטישער פארטיי, געקומען איז ער אהער אינקאגניטא, בכדי אפצוהאלטען עטליכע קאנפערענצען.

אין גוט-איבפארמירטע קרייזען פערזיכערט מען אז ער זוכט נישט קיין קאנטאקט מיט ברינינגס רעגירונג, האלטענדיג אז דער איצטיגער מאמענט איז נישט ענטשפרעכענד פאר אזא אקציע.

היטלער בעמיהט זיך צו פאראליזירען געוויסע בעמיהונגען פון הוגענבערג'ן, בנוגע ברינינגס קאבינעט.

דער אומדירעקטער קאנטאקט פון הוגענבערג'ן מיט דער רעגירונג רופט ארויס גרויס אומצופרידענהייט אין דער אנפיהרונג פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי.

ד"ר פאז ווייזל פערלאזט ארץ-ישראל

ירושלים, (י.ט.א.) ווי עס ווערט מיטגעטיילט, זאל ד"ר וואלפגאנג פון ווייזל איגגיכען פערלאזען ארץ - ישראל. אויף זיין ארט אלס פיהרער פון די רעוויזיאניסטען אין א"י, זאל קומען ה' מאיר גראסמאן פון לאנדאן.

רעגירונגס-ענדערונג אין אונגארן
וואס פארא פאליטישע ענדערונגען שטעלט פראנקרייך פאר איהר פינאנציעלער הילף

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

די אויסלענדישע צייטונגען ברענגען אינטערעסאנטע פרטים וועגען דעם, ווי אזוי ס'איז געפאלען די אונגארישע רעגירונג. ווי ס'איז צו זעהן פון די דאזיגע ידיעות, שטעקט די אוממיטעלבארע סיבה פון גראף בעטלענס דימיסיע אין די פאליטישע בעדינגונגען, וועלכע פראנקרייך האט ארויסגערוקט אין צוזאמענהאנג מיט דער פינאנסיעלער הילף, וועלכע ס'דערווארט פון איהר די אונגארישע דיקטאטור.

וואס פאדערט פראנקרייך? קודם כל פאדערט זי, עס זאל פערקלענערט ווערען דער אונגארישער מיליטערישער בודזשעט די דאזיגע פאדערונג בעדייט גלייכצייטיג, עס זאל בעזייטיגט ווערען דער איצטיגער קריגס-מיניסטער געמבעש, וועלכער געהער צו די ווילדסטע מיליטאריסטען פון אונגארן.

ווייטער פאדערט פראנקרייך, אונגארן זאל אפשטעלען די פראפאגאנדע פאר דער רעוויזיע פון די שלום-טראקטאטען און ענדערען דעם צוזאמענשטעל פון דער רעגירונג אזוי, אז ער זאל גאראנטירען א פריינדליכע פאליטיק לגבי פראנקרייך.

מען שמועסט אויך וועגען א פאדערונג: אפציגעבען פראנצויזישע קאפיטאליסטען אין ארענדע די אונגארישע באהנען, וועגען צולאזען א פראנצויזישען פינאנסיעלען עצה-געבער א. א. וו.

דאס איז אבער נאך נישט אלץ, וואס פראנקרייך וויל ארויסבעקומען פאר איהרע קאפיטאליסטען. מיט א קורצער צייט צוריק האט שוין פראנקרייך געגעבען אונגארן א הלואה. פערשטעהט זיך — אויף זעהר שווערע בעדינגונגען (11 פראצ.) האט זיך פראנקרייך דערביי בעווארענט, אז פון דער דאזיגער הלואה זאל די אונגארישע רעגירונג געבען פינאנסיעלע הילף די יעניגע אינגארישע פאבריקען, אין וועלכע עס שטעקען פראנצויזישע קאפיטאלען.

ווען גראף בעטלען האט געמאלדען דעם אונגארישען דיקטאטאר הארטי וועגען די דאזיגע בעדינגונגען, האט ער זיי קאטעגאריש אפגעווארפען. דערביי איז כאראקטעריסטיש, אז דעם גרעסטען ווידערשטאנד פון זיין זייט האט ארויסגערופען די פאדערונג וועגען פערקלענערען די מיליטערישע הוצאות און בעזייטיגען דעם קריגס-מיניסטער געמבעש.

דאן האט זיך גראף בעטלען אנגעגעבען אין דעמיסיע. אבער דאס איז נישט מער ווי א פארמאליטעט. דער גראף קאראלי, וועלכער האט בעקומען די מיסיע צו בילדען די נייע רעגירונג איז א פאליטישע נישטיגקייט. הינטער די קוליסען וועט בלייבען גראף בעטלען. דער דיקטאטארישער רעזשים צעפאלט זיך. אפילו אין די אייגענע רעגירונגס-קרייזען הערשט א מוא'דינע צעדרודערונג. קיינער וויל נישט נעמען אויף זיך די אויפגאבע צו פיהרען די אונטערגייענדיגע שיף.

בודאפעשט, 23 (טו) דעם גראף קאראלי האט זיך איינגעגעבען צו בילדען דעם נייעם אונגארישען קאבינעט.

ענטוואפענונג, זיכערקייט און ברויט
ערב א סאנאציע אין די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען?

ערשט איצט הויבט זיך אן דער אמת'ער הייסער פאליטישער סעזאן. נאך דער סעריע בעראטונגען און וויזיטען פון די פערשידענע מלוכה-מענער אין די הויפט-שטעט פון די גרויס-מאכטען, ווערט איצט אונטערגעפיהרט א סך-הכל פון די דערגרייכטע רעזולטאטען און עס ווער'ען געמאכט ווייטערע אנשטרענגונגען צו סאניר'ען און סטאביליזירען די צוטרייסעלטע וועלט בכלל און די רואיבירטע איראפע בפרט.

דער וויזיט פון דייטשען רייכס-קאנצלער ברינינג מיט'ן אויסער'ן-מיניסטער ד"ר קורציוס אין ענגלישען טשעקערס, די פינאנסיעלע קאטאסטראפע און באנק-קראך פון דייטשלאנד, די קאנפערענצען פון די פיהרענדע מלוכה-מענער מיט דייטשלאנד אין פאריז, דער וויזיט פון מאקדאנאלד און הענדערסאן אין בערלין, פון ברינינג און ד"ר קורציוס אין רוים, די געפלאנטע רעוויזיטען פון מוסאליני, גראנדי און פון לאוואל אין דייטשלאנד, די כסדרדיגע בסיעות און קאנפערענצען פון אמעריקאנער אויסער'ן-מיניסטער סטימסאן איבער די איראפעאישע רעזידענצען — דאס אלץ בעווייזט, אז עס האט זיך ענדליך א ריהר געטון דער אייז און אז עס ווערען צוגעגרייט ראדיקאלע פלענער, וועלכע דארפען אינגאנצען ענדער'ען די איצטיגע צווישען-מלוכה'שע בעציהונגען און פערהעלטענישען.

פערהאן א יודיש ווערטעל, "נישטא קיין צער אהן א נחמה". דער שווערער ווירטשאפטליכער קריזיס, וועלכער האט אריינגעכאפט אין זיינע נעגעל די גאנצע וועלט, האט געהאט די ווירקונג אריינצופיהרען אמעריקא אין פאליטישען שפיל פון איראפע און אויפגעעפענט די אויגען פון די איראפעאישע פאליטיקער אויף דעם פאקטישען מצב פון דער וועלט-ווירטשאפט. אמעריקא איז שטארק געטראפען געוואר'ען דורכ'ן איראפעאישען ווירטשאפטליכען קריזיס און כאאס און האט זיך אמבעסטען איבערצייגט, אז די מאגרע-פריבציפען זענען נישט צוגעפאסט צו דער היינטיגער צייט, ווען אלע פעלקער און לענדער זענען צווישען אנ'אנדער געקניפט און געבונדען. די איראפעאישע מלוכה-מענער ווידער קוקען זיך צו מיט שרעק און מורא צו די אלץ וואקסענדע עקסטר'עמע שטרעמונגען, צו דער פערצווייפלונג און אויפר'עגונג פון די הונגעריגע מאסען צו די אימפעטפולע ליציטיר'ען זיך אין בעוואפנונגען פון די פערשידענע מלוכות, צו די שרעקלעך אויפגעשוואלענע קריגס-ביודזשעטען און צו דער כסדר'ער מלחמה-געפאהר, וועלכע הענגט איבער דער וועלט ווי א דאמאקלעס-שווערד.

די ענטוואפנונגס-קאנפער'ענץ, וועלכע קומט זיך צונויף אנהויב דעם קומענדען יאהר אין גענף, וועט ענדלעך איינמאל פאר אלע מאל דארפען ענטשיידען אט דעם גרונט-פראבלעם פון דער וועלט-פאליטיק, ענטשפאנען די אנגעצויגענע בעציהונגען צווישען די פעלקער, מעגליך מאכען דאס בעזייטיגען אדער לכל הפחות שטארק רעדוציר'ען די בעוואפנונגס-הוצאות און זיכער'ע ןדעם וועלט-שלום, כדי צו בעקעמפען דעם שווער'ען ווירטשאפטליכען קריזיס, איז נויטיג א גרויסער פרידען, ווייל נאר אין א שלום-שטימונג איז מעגליך אויפצוטון עפעס ממשות'דיגעס און נאר דאן קען זיין א רייד וועגען צוטרוי.

יא, דער אייז האט זיך, משמעות, טאקע א ריהר געטון. אפילו דער פאשיסטישער דיקטאטאר מוסאליני, וועלכער פלעגט כסדר פאכען מיט א שווערדעל, פאדערט איצט א 10-יאהריגען שלום פאר איראפע. די מלוכה-מענער רעדען שוין הויך אויף א קול וועגען דער פערברעכערישקייט פון דער מלחמה און אזעלכע ווערטער, ווי מען האט עס געהער'ט אויפ'ן לעצטען אנטי-מלחמה-מיטינג אין לאנדאן, זענען שוין לאנג נישט געהער'ט געווארען אין דער עפענטליכקייט. ווערען טאקע די הכנות צו דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ איצט געמאכט מיט א סך מעהר ערנסטקייט און אויפריכטיגקייט ווי ביז איצט, און עס איז קיין חידוש נישט. די לעצטענס פערעפענטליכטע סטאטיסטיק וועגען די ריזיגע מיליטערישע ביודזשעטען און די פובליקאציעס פון דער צוגרייטונגס-קאמיסיע פאר דער אנטוואפנונגס-קאנפער'ענץ וועגען די מיליטערישע כחות פון די בעזונדערע מלוכות האט איבערגעשטיגען אפילו די איבערטריבענע אויסרעכענונגען פון די גרעסטע בעלי-גוזמאות. די "טויט מכשירים" זענען איצט אזוי פערפולקומט געווארען, אז די מורא פאר א גענענזייטיגען גיכען אויסקוילענען זיך איז געווארען א רעאלע געפאהר אז נישט ווילענדיג מוזען די מלוכה-מענער ווער'ען "רודפי-שלום".

מ. קאנאנאוויטש.

ספארט-בעוועגונג

ארץ-ישראל'דיגער „הפועל" אין לאדז

שבת און זונטאג האבען אין לאדז געוויילט די ארץ-ישראלדיגע געסט, נאך דער ווינער ארבייטער אלימפיאדע, וואו דער „הפועל" האט געהאט א גאנצע רייה ערפאלגען, האט ער אונטערגענומען א טורנע איבער פוילען און איז דא דער גאסט פון דעם פוילישען ארבייטער-ספארט - פערבאנד, אין לאדז האט דער „הפועל" געשפילט מיט דער לאדזער ארבייטער-רעפרעזענטאנץ און מיט „הכח".

ארבייטער-רעפרעז.-„הפועל" 4:4 (3:1)

די ארבייטער-רעפרעזענטאנץ איז בעשטאנען פון די בעסטע שפילער פון „ווידזעוו" און „טור". די רעפרעזענטאנץ איז ווירקליך געווען א שטארקע מאנשאפט און איז געוואר'ען געפעהרליך אפילו פאר דעם שטארקסטען געגנער.

„הפועלס" מעלות זענען: א גוטער און סובטעלער סטארט צום באלעם, שנעל איבערגעבען אויף קורצע שטחים און ציל-בעוואוסטע קאמבינאציע, נאטירליך מוז מען אויסטיילען די אנגריפס-ליניע, וועלכע שפילט זעהר גוט, פון דער גאנצער פערטיידיגונג, וועלכע איז שוואכער, דער טויערמאן זעהט אויס צו זיין נישט קיין שלעכטער שפילער, אבער ער שויבט זיך צו שטארק און שפילט „מיט ווייניג הארץ". דאסזעלבע קען מען אויך זאגען וועגען דעם מיטעל-שטורמער שטערן, וועלכער שטעהט מיט א גאנצען קלאס העכער פאר דער גאנצער מאנ- [illegible] און וויל זיך נישט וועה טון, שטערן איז א ווערט- פולער שפילער אין אלע היגזיכטען, די איבעריגע אין דער מאנשאפט זענען זעהר אפפערוויליג.

אין דער ערשטער העלפט פון שפילען מיט דער ארבייטער - רעפרעזענטאנץ האט „הפועל" ארויסגעוויזען איהר קלאס, די מאנשאפט האט געשפילט פרעציז, אויסגערעכענט און זעהר טאקטיש, אין דער דאזיגער העלפט האט „הפועל" פיל מעהר פונ'ם שפיל און שיסט 3 טויער'ען, 2 דורך שטערן'ען, און 1 דורך יוחנן. די רעפרעזענטאנץ שיסט אין דער דאזיגער העלפט נאר איין טויער.

אין דער צווייטער העלפט ענדערט זיך אביסעל די לאגע, ס'איז מעגליך, אז געווירקט האט דאס באסע וועטער, צו וועלכען די פאלעסטינער זענען נישט געוואוינט, איבריגענס זענען זיי מיד פון זייער לאנגער אנגעשטרענגטער רייזע. דער ארבייטער-רעפרעזענטאנץ געליבגט עס אין דער העלפט 3 טויער'ען איינעם נאכ'ן אנדערען, אין דער לעצטער מינוט גלייכט שטערן אויס דעם רעזולטאט און דער מעטש ווערט פערענדיגט, מיט'ן רעזולטאט 4:4. (פובליקום א געגוג גרויסעס, ווען מ'נעהמט אין בעטראכט דאס שלעכטע וועטער).

„הפועל" — „הכח" 2:3 (2:2)

נעכטען האט "„הפועל" געשפילט מיט דעם לאדזער „הכח".

די לאדזער מאנשאפט איז ארויסגעטרעטען אהן קאפלאוויטש'ן און ראפאפארט'ן. דער לעצטער האט געשפילט אין דער לאדזער רעפרעזענטאנץ אין קראקא.

אין דער „הפועל"-מאנשאפט פיהלט זיך א מידקייט. ביים אנהויב פון שפילען רייסט „הפועל" צום געגנערס טויער און שטערן שיסט א שעהנעם גאל פאר „הפועל", באלד דערויף טרייסעלט זיך אך בער „הכח" אפ פון דער איבערמאכט און הויבט שטארק אן צו אטאקירען און פון סעגאלס א דורכברוך שיסט קאהאן דאס אויסגלייכס טויער. איצט ווערט דאס שפילען געפיהרט אפען אויפ'ן פעלד, פון א צוזאמענשטויס ביי הפועלס טויער צוליב דער שולד פון טויערמאן פאלט א זעלבסטמערדערישער טויער פאר הפועל. דאס שרעקט נישט אפ די פאלעסטינער און זיי אטאקירען ווייטער און שטערן גלייכט אויס, ביז צו דער פויזע איז דער רעזולטאט 2:2.

נאך דער פויזע האט „הפועל" די איבערמאכט. זי גרייפט שטארק אן דעם הכח טויער, אבער די גוט דיספאנירטע פערטיידיגער זאקליקאווסקי און באלזאם דערלאזען נישט צום טויער.

אין דער איצטיגער פאזע נעהמט דאס שפילען אן א גאר נישט-ספארטליכען כאראקטער, סיי מצד „הפועל "און סיי מצד „הכח". ס'קומט אזוי אויס, אז אויפ'ן פלאץ בלייבען נאר 8 שפילער פון „הכח" און 10 פון „הפועל". אין דער צייט פערגרעסערט שטערן דעם טויערן-בעזיץ פאר זיינע כאבען אויף 2:3 און מיט דעם ענדיגט זיך דער מעטש. „הכח" האט געשענקט די געסט א שיינע סטאטועטקע צום אנדענק פון זייער ווייל'ען אין לאדז.

אויפנאהמע פאר „הפועל" אין לאדזער „הכח"

אין אווענד האט די פערוואלטונג פון „הכח" פערבעטען די פאלעסטינער געסט צו זיך אין לאקאל אויף א גלעזעל טיי, נאך דער בעגריסונג פון פרעזעס ד"ר קרויש און ענטפער פון דעם לייטער פון "הפועל" — גלאווינסקי, האבען די געסט זיך משמח געווען ביי פיין געדעקטע טישען און מיט ארץ-ישראלדיגע לידער.

רומעניען — פוילען 2:3 (0:2)

נעכטען איז אין ווארשא ביי 12 טויזענד צושויער פארגעקומען דער אינטערנאציאנאלער מעטש צווישען רומעניען און פוילען. ביז צו דער ערשטער פויזע האט רומעניען געפיהרט 0:2. נאך דער פויזע האט זיך ד ילאגע געענדערט, דאך האט פוילען פערשפילט דעם מעטש מיט 2:3.

לאדז — קראקא 4:5

נעכטען איז אין קראקא פארגעקומען דער צווישענשטעטישער מעטש צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון לאדז מיט דער רעפרעזענטאנץ פון קראקא. געוואונען האט לאדז מיט 4:5. דער בעסטער אויפ'ן פלאץ איז געווען דער יודישער טויערמאן ראפאפארט.

לייכטאטלעטיק

„מכבי"-לאדזער ארב.-רעפרעז. 63:77

נעכטען איז פארגעקומען דער לייכטאטלעטישער מאנשאפטס-קאמף צווישען דער לאדזער ארבייטער רעפרעזענטאנץ און „מכבי", דעם מעטש האט געוואונען „מכבי".

בר-כוכבא (לאדז) — מכבי (פאביאניץ) 0:3

דער מעטש און טורניר פון וועלט-פערבאנד "מכבי" האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פאר „בר-כוכבא".

געקומען אויף א ווילע...

א גאסט קומט אויף א וויל און זעהט פאר א מייל, זאגט דאס פאלק. ה' ש. ביגער איז געקומען פון אמעריקא אויף א ווילע צו אונז און האט פון אונז צו דערצעהלען נסים ונפלאות. ער האט ביי אונז אין דער ווילע, געזעהען אזוינס, וואס מיר זעהען עס געוועהנליך נישט. איבערהויפט קען ער זיך נישט אבלויבען פון דער ארטאדאקסיע און איהרע אויפטוהעכצען.

מען מוז וויסען, אז ש. ביגער געהערט צו די אמאליגע ראדיקאלען ביי אונז. ער איז געווען איינער פון די פיהרער פון „ס.ס." איז געווען אמאל אנגאזשירט אין פערשידענע ראדיקאלע אונטערנעהמונגען. אין אמעריקא האט ער זיך איינגאנצען אבגעגעבען דער ליטעראטור־קריטיק פון וועלכער ער איז היינט דער בעדייטענדסטער פערטרעטער. אבער אויך אין זיין פובליציסטישער טעטיגקייט, גייט ער מעהר ארויס פון עסטעטישען שטאנדפונקט. ער זעהט מעהר ווי ער הערט און דעריבער האט ער טאקע געזעהען אזוינס ביי אונז, וואס מיר זעהען עס כמעט נישט און אז מיר זעהען, שאצען מיר עס אנדערש.

ביי אונז גילט געוועהנליך די „אגודה" אלס דער בער מיט וועלכען מען שרעקט קליינע קינדער. בעת וואהלען זוכט מען די שטיצע פון אלע מעגליכע גרופען און קרייזלעך, נאר כדי צו שלאגען די אגודה, וועלכע גילט אלס די פערקערפערונג פון דער ריאקציע. ש. ביגער זעהט די זאך אין א גאר אנדער ליכט. ער זעהט עס נישט ביים ליכט פון פאליטיק, נאר ביים שיין פון שבת־ליכט, וואלט איך זאגען. א יוד פון אמעריקא בענקט נאך אזא זאך. ער בענקט נאך א ביסעל יודישקייט, ווען זי בעווייזט זיך אין א מאדערניזירטען טערקישען שאל מיט א שטערענטיכעל. ער איז דעריום בעגייסטערט פון די בייס „בנות יעקב", וואס זיי געהען נישט זעהען בבנות הארץ. לויפען נישט אין די פענסיעס און פלאפלען נישט מעהר ווי די פאפוגאיען די פאר ברעקלעך פויליש וואס זיי האבען געלערנט. ער איז בעגייסטערט פון דער לאזונג: צוריק צו יודיש, וואס האט זיך געהערט אויף זייער צוזאמענפאהר. ער זעהט עפעס א נייע יודישקייט, וואס וואקסט אין „בית יעקב" און ער קען זיך גארנישט אבוואונדערען און אבלויבען.

מיר האבען דאס אלעס נישט געזעהען, אדער ריכטיגער געזאגט, מיר האבען עס נישט געוואלט זעהען. מיר האבען נישט געוואלט זעהען די סתירה, דעם ריס אין יודישען לעבען, ווען די טעכטער זענען דערצויגען געווארען ווי די פאניענקעס און די זיהן ווי די כניאקעס, ווען די טעכטער האבען פון אלץ געוואוסט נאר פון יודען און יודישקייט האבען זיי נישט געטאר'ט וויסען און די זיהן האבען פון גארנישט נישט געוואוסט אדער האבען געוואוסט אלץ אויף דער לינקער זייט. און די צוויי וועלטען האט מען שפעטער צוזאמענגעבראכט אונטער איין דאך און פון זיי האט זיך עס געדארפט בויען דאס יודישע הויז.

עס איז דעריום מעהר ווי נאטירליך, ווען דאס הויז איז געווען א חורבה. עס האט זיך געהאלטען מעהר א דאנק דעם דרוק פון דרויסען ווי פון דער אינערע קראפט, און ווען דער דרוק האט אויפגעהערט, האט זיך דאס הויז צופאלען, אין פוילען האט מען געטראפען הייזער, וואו דער מאן איז נאך אמאל געגאנגען אין דער אטלאסענער קאפאטע, איז געפאהרען צום רבין און היינט, מיט א צוויי צעהנדליג יאהר שפעטער, ווען די צייט האט איהם צוגעשפילט. איז ער געווארען נישט נאר א „דייטש" נאר טאקע ממש א גוי גמור. ער איז אמאל דערגאנגען אזוי ווייט, דאס ער האט אפילו אויפגעהערט מורא צו האבען פאר וואסער...

אזוינס האט מען נאר געקענט זעהען אין פוילען. אין קיין שום אנדער מדינה איז אזא שנעלער און ראדיקאלער איבערגאנג גאר נישט דענקבאר. די סבה דערפון איז געוועהנליך די פרוי, וועלכע איז כמעט ווי דערצויגען געווארען פאר א פרעמדער וועלט, זי האט באלד לכתחילה געהאט אלע פאראורטיילען געגען יודען און יודישקייט און אלע סימפאטיעס צו דעם, וואס עס איז נישט יודיש. מען פערשטעהט דעריום, וואס פאר א געוואלדיגען איינדרוק עס מוז מאכען אויפ'ן זייטיגען מענשען די נייע ווענדונג, וואס ווערט געגעבען דער ערציהונג פון דער פרוי אין די נייע שולען, וואס פאר א רעוואלוציע עס בעדייט די ווענדונג מיט'ן פנים צום פאלק, אנשטאט דער פריהערער ווענדונג מיט'ן פנים צו דער וועלט.

פאר וואס ווערען מיר דערפון נישט נתפעל? פאר וואס זעהען מיר נישט דאס וואס עס זעהט ש. ביגער? מיר זעהען עס נישט דערפאר, ווייל פאר אונז קומט די נייע ווענדונג אין „בית יעקב" שוין אביסעל פערשפעטיגט. פאר אונז זענען די צייטען פון די פענסיעס און פאלאניזאציע שוין לאנג אוועק. מיר זעהען, אז די יודישע קינדער, וואס ווערען ערצויגען אין אנדערע שולען, אפילו אין די שולען, וואס די למוד־שפראך איז פויליש. מיר זעהען, אז פון דארט קומען ארויס גוטע יודישע טעכטער, גוטע יודישע זיהן, וואס שטעהען אין א סך פרטים העכער ווי די, וואס בעקומען א כלומרשט נאציאנאלע ערציהונג. עס איז א פאראדאקס, עס איז אבער פארט א פאקט, אז גראד פון די שולען, קומען די שומרים, די חלוצים, דער אוואנגארד פון דער נאציאנאלער יוגענד. אונז שרעקען דערפאר נישט מעהר די פרעמדע שולען.

הערצו האבען מיר היינט א גאנצע רייה שולען, יודישע, העבעראישע; מיר האבען פערשידענע טיפען פון בילדונגס־אנשטאלטען פון וועלכע עס וועלען ארויסקומען גוטע יודען. גוטע יודישע טעכטער. דער טיפ פון „בית יעקב" איז דעריום פאר אונז נישט מעהר דער איינציג יודישער. אדרבה, מיר זעהען אין איהם מעהר דאס פארטייאישע איידער דאס אלגעמיין יודישע און דערפאר קענען מיר זיך נישט בעגייסטערען.

א גאסט קומט אויף א וויל און זעהט אויף א מייל — דאס גילט פאר די התפעלות וואס פרעמדע כאפען פון זאכען פון וועלכע מיר מאכען זיך גאר נישט זעהען אדער זעהען טאקע נישט.

יעדענפאלס וועט ה' ביגער אפשר אונז צווינגען, זיך בעהנטער צוצוקוקען ארום אונז און זעהען, וואס עס טוט זיך.

ש. י. סטופניצקי.

וויכטיגסטע פאקטען אין רוסלאנד

בערנארד שאו'ס בעגלייטער לארד לאשיען וועגן זיינע מאסקווער איינדרוקן

ווי בעקאנט, האבען איינאיינעם מיט בערנארד שאו בעזוכט רוסלאנד אויך לעדי אסטאר און לארד לאשיען. וועגען שאו'ס איינדרוקען פון די סאוויעטען ווייסט מען שוין פון זיינע רעדעס אין לענינגראד און אין מאסקווע. די „טיימס" ברענגט איצט א בעריכט פון דעם פארטראג, וועלכען לארד לאשיען האט געהאלטען אויף די זומער־קורסען פון דער ליבעראלער פארטיי אין קעמברידזש.

דער וויכטיגסטער און כמעט אומפערשטענדליכסטער פאקט אין דעם איצטיגען רוסלאנד, האט דער לארד געזאגט, איז דאס פולשטענדיגע פערשווינדען פון פריוואטען אייגענטום פון יעדען מין מיט'ן אויסנאהם פון געגענשטענדען פון פריוואטען געברויך, ווי קליידונג און שיך. די צווייטע וויכטיגסטע ערשיינונג איז דער פאקט, וואס דער גאנצער געזעלשאפטליכער ארגאניזם פונקציאנירט פאר'ן וואוהל פון דעם פראלעטאריאט. אין מאסקווע און אין לענינגראד געפינען זיך א מאסע הייזער, וועלכע זענען פון אויבען ביז אונטען פערנומען פון ארבייטער, דערביי לעבען אין יעדען צימער פון פיר ביז פינף פערזאן, דער פארק פאר אפרוה און קולטור אין מאסקווע איז איינס פון די מערקווירדיגסטע ערטער, וועלכע דעם לארד איז ווען עס איז אויסגעקומען צו זעהען. דאס איז א קאמבינאציע פון א פראלעטארישען אוניווערזיטעט מיט א מין לונא־פארק. נעבען דעם איינגאנג געפינען זיך גרויסע געביידעס, וואס זענען פול מיט די אלע זאכען, וואס ווערען אין רוסלאנד אנערקענט אלס ווערטפולע ערציהונגס־מיטלען, און וואס איז אין גרונד גענומען, קאמוניסטישע פראפאגאנדע. עס זענען דארט פערהאן אויך שיס־האלעס מיט די פיגורען פון טשעמבערלענען און פואנקארע, וואס דינען אלס ציל, קארוועלעס, צירקען א.א.וו.

די קאמוניסטישע רעליגיע, וועלכע איז איבערצייגט, אז זי קען שאפען פאר די מענשען אויף דער וועלט א גן עדן, האט נישט קיין רחמנות פאר איהרע געגנער. ג. פ. או. איז אנ'אינסטיטוציע אהן קאנטראל און בעזיצט נישט קיין שום טריבונאלען. פשוט מען גיט א מענש ליכט א קלאפ איבער די האנד און ער פערשווינדט. טיילמאל קעהרט ער זיך נאך אום, טיילמאל נישט. עס איז נישטא אין רוסלאנד קיין פרייהייט פון דער פרעסע און בכלל די אלע זאכען, וועלכע זענען ביי אונז פערבונדען מיט דעם בעגריף פון פרייהייט. גאנץ רוסלאנד לעבט מיט קריגס־פארציעס אזוי ווי מיר האבען דאס געטון אין יאהר 1917; דער עיקר דערנעהרונג איז ברויט מיט קרויט. אין דער צייט, ווען די רעליגיעזע פערפאלגונגען האבען כלומרשט אויפגעהערט, קען קיין גלויביגער נישט ווערען קיין מיטגליד פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

איך בין איבערצייגט, האט פערענדיגט לארד לאשיען, אז אין דער טיפעניש פון דער רוסישער רעוואלוציע זענען פערהאן אידעען, וועלכע מוזען אויסאיבען א קאלאסאלען דרוק אויף דער גאנצער מענשהייט. אונזער אויפגאבע איז צו בעטראכטען ווי אזוי קען מען זיי איינפיהרען אין לעבען, נישט אפפערענדיג אפילו אין דער קלענסטער מאס די קאנסטיטוציאנעלע רעכט, פאר וועלכע מיר האבען געקעמפט אין פערלויף פון דרייהונדערט יאהר.

ווען דאס געזעץ הייסט זיין א מערדער

פארוואס דער ענגלישער תליון איז אוועק פון זיין פאסטען

אנ'ענגלישער זשורנאליסט האט בעזוכט דעם הענקער פון ענגלאנד, וועלכער האט זיך מיט א קורצער צייט צוריק אנגעגעבען אין דימיסיע און לעבט איצט איינגאנצען אפגעזונדערט פון דער וועלט. דער תליון האט זעהר נישט גערן דערצעהלט דעם בעזוכער וואס עס האט איהם געצוואונגען אוועקצוווארפען זיין פראפעסיע. געשעהן איז דאס נאך דער עקזעקוציע איבער דער פרוי טאמסאן און איהר געליבטען ווייאטער.

די זאך איז פארגעקומען מיט עטליכע יאהר צוריק. טאמסאן איז געווען א קאפיטאן פון א שיף און האט זיך תמיד געפונען אויף דער רייזע. אין די קורצע הפסקות, ווען ער פלעגט ווײלען אינדערהיים, האט ער זיין יונגע און שעהנע פרוי שרעקליך מאלטרעטירט. ער פלעגט איהר בעליידיגען און אפילו שלאגען. זי האט אלצדינג איבערגעטראגען מיט געדולד ביז אויף איהר וועג איז געקומען ווייאטער, א יונגערמאן, אין וועלכען זי האט זיך שטערבליך פערליבט. אין א צייט ארום האט מען טאמסאנען געפונען א טויטען. די אויספארשונג האט בעוויזען, אז שולדיג אין טויט פון דעם מאן זענען זיין פרוי און איהר געליבטער. עס האט זיך אויך ארויסגעוויזען, אז טאמסאן האט געוואוסט וועגען דער ליבע פון זיין פרוי צוליב א מסירה פון א צווייטער פרוי, וואס איז געווען פערליבט אין ווייאטער'ן.

די פרוי טאמסאן און ווייאטער זענען ביידע פערמשפט געווארען צום טויט. לויט דעם געזעץ האט מען זיי פינף טאג פאר דער עקזעקוציע מיטגעטיילט וועגען דעם, וואס עס ערווארט זיי.

ערב דער עקזעקוציע, דערצעהלט דער געוועזענער הענקער, האב איך פארבייגעהענדיג די קאמער פון דער יונגער פרוי, אריינגעקוקט דורכ'ן פענסטערל, כדי צו זעהן וואסער האלט זי האט און בכלל ווי זי איז געבויט. זי איז געשטאנען אויף די קניען און געבעטען און איינגאנצען געציטערט פון יאמערליכען געוויין. איך האב נישט געהאט קיין מוט צו איהר אריינצוגעהן. ווייאטער האט מיך אויפגענומען מיט א שמייכעלע און געזאגט:

„איך בין גרייט פאר איהר צוויי מאל צו געהן צום טויט."

ענדליך איז געקומען דער טאג פון דער עקזעקוציע. די יונגע פרוי האט שרעקליך געליטען, זי האט בעקומען האלוצינאציעס. מען האט איהר געמאכט אנ'איינשפריצונג פון מארפיום, אבער דאס האט נישט געהאט קיין ווירקונג. ווען איך בין גאנץ פריה צו איהר אריין, האט זי אויסגעשריען מיט אזא ווילדען קול, אז איך וועל דאס קיינמאל נישט פערגעסען. ערשט נאך א ווילדען און שווערען קאמף איז מיר און מיינע געהילפען געלונגען זי צו בינדען און איהר אפשניידען די האר.

איך וועל קיינמאל נישט פערגעסען איהר בליק. ווען איך האב איהר אנגעטון דעם שטריק און פערווארפען דעם זאק איבער איהר פנים, האט זי געגעבען אויף מיר א קוק אזוי, אז די פינגער זענען ביי מיר פערשטארט געווארען. געשטארבען איז זי מיט א יאמערליכען קרעכץ. נאך דער עקזעקוציע האב איך זיך געפיהלט איינגאנצען א צעבראכענער און ערשט האב איך דאך געדארפט אויפהענגען ווייאטער'ן. איהם האב איך געטראפען אין דער קאמער, בעטענדיג פאר זיין געליבטער. דעם טויט האט ער בעגעגענט דרייסט און טאפפער.

ווען איך בין אוועק פון טורמע האב איך געזעהן א גרויסען המון, וועלכער האט תפילה געטון פאר די געהאנגענע. דאן האב איך בעשלאסען תיכף צו פערלאזען מיין פאסטען. מארד איז א שרעקליכע זאך, נאר ווען דאס געזעץ הייסט אונז זיין מערדער, איז דאס אזא שרעק, וואס האט גארנישט קיין גלייכען צו זיך.

„גלייכבערעכטיגונג"

פון פאליטישע און קרימינעלע ארעסטירטע

דאס פוילישע יוסטיץ־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א נייעם טורמע־רעגולאמין, אין וועלכען עס איז נאטירליך פאראויסגעזעהן דער אופן פון בעהאנדלען ארעסטאנטען. דער נייער, בריט בעארבייטער רעגולאמין, האט אין זיך דאס נייעס, וואס די פאליטישע ארעסטירטע ווערען, געגען דער טראדיציע, וואס איז אנגענומען אין אלע לענדער און אין אלע צייטען, בעהאנדעלט פונקט אזוי ווי די קרימינעלע. דער דאזיגער פאקט האט ארויסגערופען א הייסע דיסקוסיע אין דער פרעסע. צווישען אנד. האט גענומען א ווארט אדוואקאט בערענסאן, אנ'אלטער פאליטישער פערטיידיגער נאך פון די צארישע צייטען. ער שרייבט:

„די פעראָרדנונג פון יוסטיץ־מיניסטער מכוח דעם טורמע־רעגולאמין.. בעווייזט זיך אין א מאמענט, ווען אויפ'ן אינטערנאציאנאלען בודען ווערען געמאכט הכנות, אז דער פעלקער־בונד זאל זיך פערנעהמען מיט אויסארבייטען און איינפיהרען אין לעבען אנ'איינהייטליכען סטאטוט מכוח בעהאנדלען פאליטישע ארעסטירטע און אונזער עפענטליכע מיינונג איז עמפערט צוליב דעם, ווי אזוי מ'בעהאנדעלט די פאליטישע ארעסטירטע (מייסטענס פאלאקען) אין ליטע, וואו מ'וויל ביי זיי צונעהמען די פריווילעגיעס, אט אין דעם ליגט אהן ספק די גאנצע פאליטישע אקטועלקייט פון דער פעראָרדנונג.

דער מחבר ווייזט ווייטער אן, אז די ביז־איצטיגע אזוי גערופענע רעכט פון די פאליטישע ארעסטירטע שטיצען זיך אויפ'ן ציקולאר פון מיניסטער מאקאווסקי פון יאהר 1919.

„אט די רעכט זענען געווען א ווייטערדיגער המשך פון דער פארמלחמה־צייט, ווען אין די רוסישע טורמעס איז אנגעווענדט געווארען א ספעציעלער „רעזשים" לגבי די פאליטישע ארעסטירטע. נישט איינער פון די היינטיגע מלוכה־מענער, וועלכע האבען זיך נאך נישט אפגעזאגט איינגאנצען פון זייער רעוואלוציאנערער פערגאנגענהייט, וואלט געקאנט פיל דערצעהלען וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון דאזיגען פריווילעגירטען רעזשים פאר די דעמאלטדיגע פרייהייטס־קעמפער. אפילו אין דער קורצער ערינערונג פון יוזעף פילסודסקי'ן וועגען דעם טורמע־בונט אין אירקוטסק אין יאהר 1887 געפינען מיר אנווייזונגען וועגען ספעציעלע פרייהייטען, פון וועלכע עס האבען גענאסען די פאליטישע ארעסטירטע און ווענען ספעציעלע פריווילעגיעס פאר זיי.

דעם אומשטאנד, וואס איצט איז ארויסגעגעבען א נייער רעגולאמין מיט נייע כללים בנוגע די פאליטישע ערקלערט אדוו. בערענסאן דערמיט, וואס בעת אלע פריהערדיגע יוסטיץ־מיניסטארען האבען געהאט וועלכע עס איז שייכות צו דער פרייהייטס־בעוועגונג און האבען געלעבט אין איהר אטמאספערע, האט נישט דער איצטיגער יוסטיץ־מיניסטער אין זיין ביאגראפיע קיין שום שפורען פון געזעלשאפטליכער און פאליטישער ארבייט.

הונגער, משוגעת און עפידעמיעס

רעזולטאטען פון דער מורא'דיגער פערפלייצונג אין כינא

מאסקווע, 22. (ספ. טעל.) „טאס"־אגענטור מעלדעט אויס שאנכאי, אז די פערפלייצונג אין דעם בעצירק האנקאו בעהמט ווייטער אן קאטאסטראפאלע פארמען, די טעלעפאנישע קאמוניקאציע איז איבערגעריסען. אין דער שטאט איז אויסגעבראכען די עפידעמיע פון כאלערא. טויזענדער איינוואוינער, בעזונדערס פרויען און קינדער זענען משוגע געווארען. די שטערבליכקייט איז אונגעהויער גרויס, אין קרייז טש־טשאו זענען פערפלייצט געווארען נייע 33 ערטער. פרישע עטליכע מיליאן איינוואוינער זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ און אהן מיטלען צו לעבען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 24 י"א אלול תרצ"א

אויגוסט
זון-אויפגאנג 4.28
זון-אונטערגאנג 4.28

עס וועט ערשט דונערן און בליצען...

סוף פון די זומער-פעריען אין שטאט-ראט

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין שייכות מיט דער פערענדיגונג פון די זומער-פעריען די ערשטע זיצונג פון שטאט-ראט פארקומען דאנער-שטאג דעם 3 סעפטעמבער ה. י.

אויף דער טאג-ארדנונג פון דער דאזיגער זי-צונג וועלען זיך אין דער ערשטער רייה געפונען די פראגען, וואס האבען א שייכות מיט די אויסגע-געשטראכענע פאזיציעס אין דעם בודזשעט, וואס דאס איז אנגעוויזען געווארען דורכ'ן אינערן-מי-ניסטעריום.

לויט ווי מען גיט איבער פון אינפארמירטע קרייזען וועלען קודם כל געשטראכען ווערען די פאר-זיציעס פון אויסגאבען, וועלכע זענען נוגע די סוב-סידיעס פון פערשידענע געזעלשאפטען וואס שטייען אונטער דער השפעה פון פערשידענע פאליטישע גרו-פירונגען ובפרט די, וואס האבען רעפרעזענטאנטען אין מאגיסטראט און שטאט-ראט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, רעכענט מען, אז די דעבאטען איבער די דאזיגע פאזיציעס וועלען טראָ-גען אן'אויסער-געוועהנליך-שטורמישען כאראקטער, מחמת שוין ביים פונאנדערטיילען די סובסידיעס דער גייט עס יאהר איין יאהר אויס צו געוואלדיגע סקאנ-דאלען צווישען פארשטייער פון פערשידענע גרו-פירונגען.

בסך הכל דארף דער לאדזער בודזשעט גע-שניטען ווערען אויף 5.162.371 זלאטעס.

ערב א סכסוך אין דער קראנקען-קאסע

פון 1 סעפטעמבער רעדוצירט מען די שכירות פון די דאקטוירים

(2) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די קראנקען-קאסע אפצאהלען פון די פערזיכערטע פליסען זעהר פאמעליך איין מחמת דעם קריזיס, איז די קראנקען-קאסע געצוואונגען צו מאכען ווייט-געהענדע אפשפארונגען.

אזוי איז שוין בעשלאסען געווארען צו רע-דוצירען די דאקטערישע שכירות אויף 15 פראצ., פון 1. סעפטעמבער אן.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו פער-האלטען די אויטאמאטישע אוואנסען פון די דאק-טוירים דורכ'ן נישט אריבערפיהרען זיי אין א העכערער שכירות-קאטעגאריע נאכ'ן ארבייטען אין דער קראנקען-קאסע 5 יאהר. די דאזיגע אפהאל-טונג פון די אוואנסען ווערט איינגעפיהרט אויף אן'אומבעשטימטער צייט — כל זמן, הייסט עס, דער קריזיס וועט גדויערען.

חוץ מזה פיהרט די קראנקען-קאסע אדורך, כידוע, דאס שכירות-אויסגלייכען פון די אינטע-לעקטועלע קאסע-ארבייטער אזוי ארום, אז די הויכע גאזשעס ווערען שטארק רעדוצירט, און די גאר נידעריגע עדוואס געהעכערט.

די קראנקען-קאסע-דאקטוירים פראטעסטירען ענערגיש געגען די אפשפארונגס-שריט לגבי זיי, און עס האלט אפילו ביי א קאנפליקט מיט דער אנפיהרונג פון דער קראנקען-קאסע.

גאסטראל פון דער
ווילנער טרופע
XVI יאר — XVI יאר
15-יעריקער יובל-טורנע אנפ.: מ. מזאה.
לאדזשער שטאט-טעאטער
היינט, מאנטאג, ד. 24-טן, 9 א זייגער אוונט צום לעצטן מאל
„200.000"
(דאס גרויסע געווינס)
פאלקס-שפיל אין 4 אקטען פון שלום עליכם.
רעזשי: י. ראטבוים דעקאר. און קאסטיומען: אנדזשיי פראנאשקא. מוזיק: ה. קאז. דיר.: דוד בייגעלמאן. לידער-טעקסטן: מ. בראדערזאן. טענץ: לאה ראטבוים

טאג-נאטיצען

די אנפאלען אויף יודישע ליעטניקעס

נישט דעם ערשטען מאל מאכען מיר אויפ-מערקזאם אויף די הפקרות אויף די זומער-וואוי-נונגען, בפרט אויף די זומער-וואוינונגען, וועלכע זענען געדיכט בעוואוינט מיט יודען.

אין דער ערשטער רייה קומט דא אין בע-טראכט ווישניאווא גורא. יאהר-איין, יאהר-אויס איבערחזר'ן זיך די איבערפאלען אויף די יודישע ליעטניקעס, דערהויפט ווערען די איבערפאלען געמאכט סוף זומער. אזוי איז געווען פאריגען זומער, אזוי איז עס אויך דעם היי-יאהריגען זומער. מיט די אנפאלען זענען די אנפאלער א פנים אוי-סען, פטור צו ווערען פון די ליעטניקעס, פון וועלכע ס'איז שוין נישטא וואס צו דערלעבען.

מיט עטליכע טעג צוריק, האבען מיר גע-בראכט א ידיעה וועגען אנפאלען ביי דער באהן-סטאציע אין אנדזשעיעוו, וואו מ'האט זיך געלאזט וואוילגעהן איבער די פלייצעס און קעפ פון די יודישע ליעטניקעס.

איצט טיילט מען אונז מיט וועגען א פרישען איבערפאל. פערגאנגענעם שבת צו נאכט, ווען די יודישע ליעטניקעס זענען געפאהרען פון ווישניא-ווא גורא צו דער באהן, זענען זיי ווידער בע-פאלען געווארען פון א מחנה קריסטליכע לאבוזעס. וועלכע האבען געשלאגען די יודען מכת רצח.

די אויפזיכטס-מאכט וואלט בעדארפט אנגע-מען ענערגישע מיטלען און איינמאל פאר אלע מאל א סוף מאכען צו די הפקרות פון גאסען-יונגען אויף די זומער-וואוינונגען.

אויך אויף די ווילע-בעזיצער ליגט א חוב נישט צו דערלאזען צו די דאזיגע סקאנדאלען.

— ק.

א גוטער טראמוואי-מאשיניסט און נאך א בעסערער שיסער

(2) אויף טארגאווא-גאס איז דער טראמוואי-מאשיניסט סטעפאן שוויאנטשאק געגאנגען אין בעגלייטונג פון זיינע פריינד. פלוצלינג האט איי-נער פון דער געזעלשאפט יאן טשארנעצקי געגע-בען א שטויס שוויאנטשאק'ן, דער לעצטער איז איהם נישט געבליבען שולדיג און איהם דערלאנגט א „מתנת יד" און גענומען אנטלויפען. פיהלענדיג, אז מ'יאגט איהם נאך, האט שוויאנטשאק אויסגע-שאסען פון א רעוואלווער, און טשארניעצקי'ן אוועקגעלעגט א שווער-פערוואונדעטען. דער שיסער איז ארעסטירט געווארען, און טשארנעצקי'ן האט פאגאטאוויע אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

אז מ'האט „אין קעפעל"

טאר מען נישט קריכען אויפ'ן דאך

(2) דער הויז-בעזיצער פון זאווישא 42, יוזעף סקאווראנסקי, וועלענדיג צורעכט מאכען דעם דאך, איז אין א שכ'רען צושטאנד אהין ארויפגע-קראכען. געפונענדיג זיך אויפ'ן שפיץ-דאך האט ער פערלוירען דאס גלייכגעוויכט, און ארפגעפא-לען אויפ'ן ברוק, פון וואס ער האט בעקומען וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער.

א טאטע—אן'אכזר

יודישער קרעמער שניידט אויף די האנד ביי זיין אייגענער טאכטער

נעכטען ווארמיטאג האט זיך פאר א געוועלב אויף נארוטאוויטשא 19 דערהערט א מורא'דיג געשריי פון א פרוי. באלד דערויף איז פון דעם זעלבען געוועלב ארויס געלאפען א יונגע צעבלוטיג-טע יודישע פרוי.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז די פרוי א טאכטער פון דעם געוועלב-אייגענטימער פון דעם זעלבען הויז, א געוויסער ג. צווישען דער פערהיי-ראטער טאכטער מיט'ן פאטער האט אויסגעבראכען א מחלוקה. אין א מאמענט פון אויפרעגונג, איז דער פאטער בעפאלען די טאכטער, און איהר אויפגעשניטען די האנד. פון דעם שניט האט ביי דער פרוי געפלאצט אן'אדער. א פערבלוטיגטע איז זי אפגעפיהרט געווארען צו א דאקטאר, וועלכער האט איהר ערטיילט די ערשטע הילף.

פון דער אקאדעמישער קארפאראציע „השחר"

פאריגע וואך זענען פארגעקומען די וואה-לען פון נייעם סעניאראט אויפ'ן ערשטען סעמעס-טער פון שול-יאהר 1931|32 און פון פיערטען עקזיסטענץ-סעמעסטער. אין ניי געוועהלטען סעניא-ראט זענען אריין די פאלגענדע מיטגלידער:

סעניאר — סטוד. מעד. שלמה גלבסקי, קא-סעניאר — סטוד. יור. משה פרוכבניק, סקריפטאר — סטוד. פיל. שלמה זדרוביץ, פוקס מאריא — קאנד. אינ. שלמה פלאטא.

נאך 60 יאהר געפינט א לאדזער יוד זיין געליבטע און מ'פראוועט א חתונה כדת וכדין

די 79 יאהריגע „געליבטע" קומט פון אמעריקא און שטעלט א חופה מיט איהר 83-יאהריגען בעשערטען

אין אלטשטאט רעדט מען די לעצטע טעג זעהר פיל וועגען אן'אריגינעלער חתונה. דער „חתן" איז אלט 83 יאהר און די „כלה" — 79 יאהר אבער נישט וועגען עלטער פון חתן-כלה רעדט מען. די מעשה איז טשעקאווע דערמיט, וואס דאס „פארעל" האט מיט 60 יאהר צוריק געפיהרט א ליבע אין לאדז, און איצט האט זיי ווידער דער גורל צוזאמענ-געפיהרט, אבער שוין ביי אנדערע אומשטענדען:

אויף וואלבארסקא גאס, האט מיט אנ'ערך 60 יאהר צוריק געוואוינט א יוד ר' זינדעל ב. ר' זינדעל איז געווען א פרומער יוד, קיין גרויסער גביר איז ער נישט געווען, דערפאר האט איהם דער רבונו של עולם מזכה געווען מיט א בילד שעהנער און א זעהר געראטענער טאכטער, פראדעלע האט זי געהייסען.

אז פראדעלע איז אלט געווארען 17 יאהר האבען שדכנים איינגעריסען די טירען. מ'האט גע-בראכט די „פיינסטע זאכען", סאמע שמאלץ, אמת'-דיגען „שמן זית", „סחורה" פון „שפיץ מעסער אראפ", דער טאטע, הגם ער האט קיין גרויסען נדן נישט געהאט, האט דאך געקליבען א שידוך, אזוי ווי עס פאסט פאר זיין פראדעלע.

מאכט זיך אבער מעשה שטן, און פראדעלע בעקענט זיך מיט א בחור, א שעהנעם, אנ'עלעגאנ-טען, און דערצו איז ער אביסעלע געכאפט אויף דער מעשה, ער טראגט מעשה דייטש די הויזען אי-בער די קאמאשען, מיט א גילדענע פענסנע מיט א בענדעל איבער די אויערען — הערצקע האט ער געהייסען.

בעקענט האבען זיי זיך שמחת-תורה ביי הקפות, דארט אויפ'ן שוהל-הויף האבען זיך זייערע בליקען בעגעגענט, און פון דאן אן, האבען זיי זיך נישט געקענט אפרייסען איינער פון אנדערען. פון טאג צו טאג האט זיך די ליבע אלץ מעהר צופלאקערט, און געשוואוירען האבען זיי נישט צו שיידען זיך אויף זייער גאנץ לעבען.

מיט 60 יאהר צוריק א ליבע איז נישט געווען פון די לייכטע זאכען, האט מען דערטאפט א בחור מיט א מיידעל צוזאמען האט דאס געשמעקט אדער מיט עפענען די קעפ, אדער מיט לעגען אין חרם אריין. האבען זיי טאקע געהאט א שווערע אויפגאבע, בעהען צוזאמען אין דער גאס, וואלטען זיי נישט זיכער געווען מיט'ן לעבען, האבען זיי זיך אויסגע-קליבען אן'ארט — נעבען אלטען בית החיים. יעדען פארנאכט, האבען זיי זיך צוזאמענגעטראפען אויף דער וועסאלא גאס, און נאר די מתים זענען געווען עדות פון זייערע הייסע ליבעס-ערקלערונגען.

אז פראדעלע'ס עלטערען האבען זיך דערוואוסט פון זייער טעכטערל'ס ליבע מיט הערצקען, איז גע-וואר'ען ליהודים. דער טאטע האט געשריגען: וואס מיט אזא ימח-שמו'ניק? מיין איידעם וועט טראגען א כאמעט מיט א שטייף לאקשען-ברעט? (א קאלבער מיט א גאר'ס) — ביין, נישט ביי מיין לעבען! — דער פרומער טאטע האט ביי דער טאכטער גע-נומען א שבועה, אז זי וועט מיט דעם „משומד" איי-בערייסען.

די ליבע פון הערצקען מיט פראדלען איז אזוי ארום איבערגעריסען געווארען, פראדעל האט אבער זיך געגעבען א וואר'ט, נישט חתונה צו האבען, און בלייבען א מויד ביז'ן גרויען צאפ, און זי האט טאקע איהר ווארט געהאלטען.

פראדעל האט נישט חתונה געהאט, סוף יאהר 1871 איז פראדעל אוועק קיין אמעריקא, און ווי אין וואסער אריין. די עלטערען האבען זיך די אויגען אויסגעוויינט, זיי האבען געוואר'ט אויף א בריף, אבער זיי האבען אומזיסט געווארט — פראדעל האט נישט געלאזט פון זיך הער'ען.

און וואס איז געוואר'ען מיט הערצקען? הערצקע האט גאנצע צוויי יאהר געבענקט, געליטען און געוואר'ט, אבער זיין „צער" האט ענדליך גענומען א סוף. ער איז „געטרייסט" געווארען מיט אנ'אנדער מיידעל, און מיט דעם מיידעל איז הערצקע אין א מזל'דיגע שעה געגאנגען אונטער די פיר דרענגלעך..

יאהרען זענען אוועק, הערצקע איז געווארען א טאטע און דערנאך אויך א זיידע, מיט שנור'ס, מיט איידעמ'ס, מיט אייניקלעך, אבער דאס ערגסטע איז געווען דאס, וואס הערצקע איז געווארען אנ'אלמן.

60 יאהר זענען פאראיבער, הערצקע איז שוין א זקן און טיפען עלטער, און רייכט זיך שוין אין וועג אריין, פון וואנען מ'קומט נישט צוריק. און מיטען דריבען איז געשעהען עפעס אזעלכעס, ווייל האט הערצקען געמאכט פערגעסען אין זיין טיפער עלטער.

פראדעל איז די גאנצע יאהרען געווען אין אמעריקא, זי האט שווער געארבייט, געפיהרט א געשעפטעל פון קינדער-קאנפעקציע, און האט זיך „דערביעט" צו א פאר דאלאר, דערפאר האט זי געהאלט ווארט; זי איז געבליבען א מיידעל.

באלד נאך דעם פערגאנגענעם פסח, איז פראדעל אוועק קיין „יראפ" — קיין קארלסבאד אויף קור-ראציע. נאך דער קוראציע, האט זיך פראדעל דער-מאנט אין איהר היימאט-שטאט — לאדז, און האט בעשלאסען צו מאכען א וויזיט ביי איהרע קרובים.

מיט עטליכע וואכען צוריק, איז פראדעל, שוין א זקנה, געקומען קיין לאדז, אפגעפרעהט זיך מיט קרובים און פריינד, האט זי זיך דערמאנט אן הער-צקען. זי האט זיך נאך געפרעגט ביי בעקאנטע, און זיך דערוואוסט, אז הערצקע לעבט נאך, אז ער איז נישט קיין גרויסער נגיד, און דער עיקר, וואס האט זי פעראינטערעסירט, איז געווען דאס, אז ער איז אנ'אלמן...

די ערשטע בעגעגעניש צווישען פראדלען מיט הערצקען איז געווען אין יוליאנאוו. די פרייד צווי-שען די צוויי אלטע פריינד איז געווען אין לשער. אין זייער שמועס האבען זיי זיך דערמאנט די גוטע יונגע יאהרען.

דער סוף?

דער סוף איז געווען א פרעהליכער: מיט צוויי וואכען שפעטער איז אויף אלעקסאנדער גאס פארגע-קומען די חתונה פון פראדלען מיט הערצקען.

די חתונה איז געווען א פרעהליכע. דער „חתן-בחור" האט געשטראהלט פון גליק, האט געטאנצט און משמח געווען די געסט. די „כלה" איז געווען אנגעטון אין סאמעט און אין זייד. בעהאנגען מיט בריליאנטען, און אז מ'האט זיי געוואונשען: מזל-טוב, האבען זיי געענטפערט: „מערטשים ביי ענ-קער'ע קינדער אין פריידען"...

איצט שמועסט מען, גרייט זיך דאס „יונגע פאר" צו מאכען א רייזע קיין אמעריקא, כדי דארט צו בויען זייער צוקונפט ...

וושאז.

לאָדזער סוחר אַרעסטירט אין סאָסנאָוויצע

(2) אין סאָסנאָוויצע איז אַרעסטירט געוואָרען דער לאָדזער סוחר יעקב לעשטשינסקי.

בעת דער רעוויזיע האָט מען ביי איהם געפונען פעסער אויף פאַרשידענע נעמען.

לעשטשינסקי האָט זיך פערטיידיגט, אז די פעסער האָט ער גענומען אַלס האַנד-געלד ביי די קונים, וועלכע קויפען ביי איהם סחורה.

צוליב אַ זאַפּאַלקע

אָפּגעראַטעוועט אַ גרויסע סומע געלד

(2) אין קאַלושעק ביי דער באַהן-סטאַציע, איז געשטאַנען בערטאָלד ווייס, אַ סוחר פון בראַטיסלאַוו.

וואַרטענדיג אויפ'ן צוג, האָט ער דערפילט, אז פון דער קעשענע געהט אַ רויך. גלייכצייטיג האָט ער בעמערקט ווי אַ יונגערמאַן איז אַנטלאָפען.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָט אַ טאַשענציהער, זוכענדיג אין דער קעשענע, אָנגעריבען אַ זאַפּאַלקע אין פורטעלע.

צוליב דער זאַפּאַלקע איז ביי ווייס'ן אָפּגעראַטעוועט געוואָרען אַ גרויסע סומע געלד, וואָס ער האָט ביי זיך געהאַט.

צופאַהר-צוגען גייען שנעלער

אויף דער ליניע לאָדז — קאָנסטאַנטין — לוטאָמירסק

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך האָט די דירעקציע פון די צופאַהר-באַהנען איינגעפיהרט אַ נייעס: דער לויף פון די צוגען אויף דער ליניע לאָדז — קאָנסטאַנטין — לוטאָמירסק איז אַ שנעלערער.

זיי שטעלען זיך שוין דעריבער נישט אָפּ ביי דער אַזויגערופענער „זשוויראַוויניע" הינטער זשאַבישקי, און מיידען איצט אפילו אויס מיראָסלאַוויצע.

טייערער פּעראָן-בילעטען

(א) אין קורצען זאָלען פּעראָן-בילעטען טייערער ווערען מיט פינף גראָשען, ד.ה. אַז אַ פּעראָן-בילעט וועט קאָסטען 25 גראָשען.

וועגען דעם ווערען איצט געפיהרט דעבאַטען אין דער באַהן-מאַכט און אויב דער פּראָיעקט וועט אָנגענומען ווערען, וועט פון 1 אָקטאָבער אָן ד.ה. פון אָנהויב ווינטער-סעזאָן אַ פּעראָן-בילעט קאָסטען 25 גראָשען.

שווער-פערוואונדעט אַ געוועזענעם גהיים-אַגענט

(א) צוויי אומבעקאַנטע פּערזאָן זענען עהער נעכטען בעפאַלען דעם געוועזענעם געהיים-אַגענט יאַן טשאַרנעצקי (פון זאַווישאַ און דוזיי מאָל אין איהם געשאָסען, דורכשיסענדיג איהם די ברוסט.

אַ שווער - פערוואונדעטען האָט פּאָגאָטאָוויע איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פאַרזיכטיג מיט שפּירט-מאַשינקעס

אומגליקס-פאַל מיט אַ יודישען שניידער

(א) אין רודאַ-פּאַביאַניץ איז געשעהן אַן אומגליקס - פאַל מיט דעם 34 - יאָהריגען אהרן ריפּין אַ שניידער פון דער זשעראָמסקיעגאָ 14.

ריפּין איז געוועזען אומפאָרזיכטיג ביים אָנצונדען די מאַשינקע. דאָס האָט געבראַכט צו אַן אויפרייס.

עס האָט זיך אָנגעכאַפּט ריפּינס באָרד און די מלבושים אויף איהם.

ער האָט זיך שטאַרק אָפּגעבריהט דעם גאַנצען קערפּער.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

ארום דער בלוטיגער טראַגעדיע אין פּאַביאַניץ

(א) דער שווער-פערוואונדעטער לאָרענץ הויבט אָן צו קומען צו זיך, הגם רעדען קאָן ער נאָך נישט אוּן דעריבער איז שווער צו דערגיין פּרטים פון דער בלוטיגער משפּחה-טראַגעדיע.

פון בריף, וואָס מען האָט געפונען, קאָן מען דרינגען, אַז די פרוי לאָרענץ, און דער מערדער און זעלבסטמערדער ביסקופּסקי האָבען זיך בעמיהט אַרויספּרעסען ביי לאָרענצען וואָס מעהר געלד, כדי זיי זאָלען ביידע „אָפּלעקען אַ ביינדעל"...

נאָך דעם ווי מען האָט די פרוי לאָרענץ פערהערט אין אויספאָרשונגס-אַמט וואוהין זי איז געגאַנגען מיט איהר קינד, האָט מען זי בּריי-געלאָזט.

רעפעראַט פון ה' אופיר (א"י) אין „מרכז עברי"

דינסטאָג דעם 25 אויגוסט קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרג. אַ רעפעראַט פון ה' אופיר פון ארץ-ישראל א.ד.ט. „דאָס לעבען פון די אַראַבער אין אַנדערע שבטים אין א"י".

דער חשוב'ער רעפערענט וועט אויך רעפערירען וועגען דער יודיש-אַראַבישער פּראַגע.

דער איינגאַנג צו דער פאָרלעזונג איז פריי.

קינדער פאַר קינדער

אויף אַ קינדער-פאָרשטעלונג אין גאַלקובעק אָרגאַניזירט דורך די קינדער זאַיאָנטשקאָווסקי, עלבוים און שטיווינסקי איז געזאַמעלט געוואָרען פאַר בילעטען 6 זל., וועלכע די אויספיהרער שפּענדען פאַר'ן יתומים-הויז, זגערזשע 40.

דאָס געלד איז אָפּצונעמען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נ. פאָלקסבלאַט".

היינט 200,000 צום לעצטען מאָל

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, פערענדיגען זיך אין לאָדז די טריאָמפאַלע גאַסטשפּילען פון דער „ווילנער טרופּע", וועלכע וועט שפּילען אין שטאָטישען טעאַטער נאָך עטליכע טעג בלויז.

די לאָדזער גלאַנצפּולע אויפפיהרונג פון די „ווילנער", שלום עליכם'ס 200,000, וועלכע איז געגאַנגען אַהן איבעררייס אַ גאַנצען חודש צייט, ווערט היינט געגעבען צום לעצטען מאָל.

עס איז כדאי, אַז דער, וואָס האָט די דאָזיגע קונסט-לייסטונג נישט בעוויזען צו זעהן, זאָל זיך עס היינט צואיילען צו טון.

„200,000" איז איינע פון די פּרייזפולסטע, הומאָרפולסטע פאָרשטעלונגען אויף דער יודישער ביהנע.

אויסערגעוועהנליכער לאַך-אווענט מיט אייב קאַרפ

היינט אין פילהאַרמאָניע

היינט ווערט געגעבען אין יודישען טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע" די העכסט קאָמישע אָפּערעטע „ענטלאָפענע מענער". מיט דעם אַמעריקאַנער גאַסט אייב קאַרפ וועלכער דערפיהרט דעם עולם מיט זיינע קאָמישע סיטואַציעס צום לאַכען ביז טרערען.

די „ענטלאָפענע מענער" איז מלא וגדוש מיט די האַרציגסטע נגונים, חסידישע מאָטיווען.

דער איבהאַלט איז אַ העכסט שפּאַנענדער.

אייב קאַרפ איז דער, וואָס טרעפט אַריין אין סאַמע פּיבטעל פון דעם טעאַטער-עולם. זיינע לידער ווערען גלייך פון אַלע אויפגעכאַפּט און מיטגעזינגען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9); י. שטעקעל (לימאַנאָווסקיעגאָ 37); ב. גלוכאָווסקי, (באַרוטאָוויטש גאַס 6); סט. האַמבורג (לובנאַ 50); ל. פּאַוולאָווסקי, (פּיעטריקאָווער 307); א. פּיאַטראָווסקי, (פּאָמאַרסקאַ 91).

62-יעהריגער יוד

אונטער די רעדער פון אַן אויטאָ

אויף פּעטריקאָווער 5 איז נעכטען איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ דער 62 יעהריגער שלאָסער אברהם ווייסמאַן פון שרודמיעסקאַ 5.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אַהיים

ווידאַמבקעוויטש איז געשטאָרבען

(2) מיט אַ צוויי וואָכען צוריק האָבען מיר געהאַט געמאָלדען וועגען דעם יונגען מאַגיסטראַט-בעאַמטען עדוואַרד ווידאַמבקעוויטש, וועלכער האָט פערשווענדעט אַ געוויסע סומע מאַגיסטראַט-געלדער, פערשפּילענדיג ביי די פערד-געיעגען.

ווען זיינע מיסבריוכען מיט'ן געלד האָבען געהאַלטען ביים ענטדעקט ווערען האָט ער געפּרובט אין דאָרף ראַדזיני, הינטער פּאַביאַניץ צו בעגיין זעלבסטמאָרד, און מ'האָט איהם אַ שווער פערוואונדעטען געבראַכט אין שפּיטאָל, וואו מ'האָט איהם אָפּערירט און אויסגעשניטען די קוילען.

אַז ס'האָט איהם אָנגעהויבען צו ווערען בעסער, האָט מען איהם איבערגעפיהרט אין אַ לאָדזער שפּיטאָל.

דאָ איז איהם אָבער ווידער ערגער געוואָרען, און נעכטען איז ער געשטאָרבען.

CZY WIECIE? ZULA w RAKIECIE!

אזוי הייסט די נייע סענסאַציאָנעלע פּרעמיערע, וועלכע וועט פאָרקומען מיטוואָך, ד. 26 ד.ח. אין „ר אַ ק ע ט אַ".

אויסער דעם פערגרעסערטען אַנסאַמבל פון „ראַקעטאַ" טרעטען אויף די שטערנס פון „קווי-פּראָ-קוואָ" אין וואַרשאַ ווי: זולאַ פּאָגאָזשעלסקאַ, קאָנראַד טאָם און לעאָ פוקס.

די דריי נעמען רעדען אליין פאַר זיך.

עס קומען קיין לאָדז

פּאָגאָזשעלסקאַ, טאָם און פוקס

פאַר די ליבהאָבער פון דער שיינער רעווי-קונסט וועט עס זיין אַן אָנגענעהמע איבעראַשונג: אַזאַ גלענצענדע אַקטריסע, ווי די בעריהמטע זולאַ פּאָגאָזשעלסקאַ קומט קיין לאָדז.

ז יקומט אין אונזער שטאָט אויף עטליכע גאַסט שפּילען, און אָט דעם גלענצענדען פּוילישען רעווי-שטערן בעגלייטען די צוויי נישט קיין קלענערע סטאַרען פון דעם וואַרשעווער "קווי פּראָ קוואָ" ווי דער גוט-בעקאַנטער אין לאָדז קאָנראַד טאָם און דער נישט-לאַנג בעריהמט געוואָרענער לעאָ פוקס, דער אָריגינעלסטער און מאָדערנסטער רעווי-אַקטיאָר אין פּוילען.

שפּילען וועלען אָט די אַלע דריי אין „ראַקיעטאַ" און זייער ערשטער אויפטריט איז שוין דעם היינטיגען מיטוואָך, דעם 26 ד.ח.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג ד. 24 אויגוסט

11.58 צייט-סיגנאַל. 12.10 מוזיק. 1.15 הפסקה. 4.00 מוזיק. 4.45 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 4.50 ליטעראַרישע געשפּרעכען אין דער פראַנצויזישער שפּראַך. 5.15 גראַמאָפאָן-פּליטען. 5.35 פאָרלעזונג. 6.00 לייכטע מוזיק. 7.00 פערשידענעס. 7.20 גראַמאָפאָן-פּליטען. 7.40 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער. 8.00 ראַדיאָ-פּרעסע. 8.15 ראַדיאָ - געשפּרעכען. 8.30 פראַנצויזישע פּאָפּולערע מוזיק. 10.00 פעליעטאָן. 10.15 ראַדיאָ-פּרעסע און קאָמוניקאַטען. 10.30 לייכטע מוזיק.

Dr. A. KRYNSKI

שענקעוויטשאַ 34

טעל. 146-10

צוריקגעקעהרט

Dr Med
M. Wajnberg

ספּעציאַל אַרצט פאַר נערוועז-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

ŻEROMSKIEGO 25 (פּאָנסקאַ)

טעל. 172-20

נעהמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6,

Telefon **12-333**

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

יודישער טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"

דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַ.

אייב קאַרפ — קעניג פון כאַראַקטער-קאָמ. אין אַמעריקא

3 שעה לאַכען!

היינט, מאָנטאָג, 9 אָוועגד פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 50 גר. ביז 2 זל. (1-טע רייה)

„אנטלאָפענע מענער"

אין 3 אַקטען מיט 20 נ' געזאַנג אין טענץ מיט אייב קאַרפּ אַלס יונגה זעטץ.

אכטונג! 1000 טויזענד זלאָטעס

בעקומט דער, וואָס וועט אויף די „אַנטלאָפענע מענער" נישט לאַכען.

מאָרגן, דינסטאָג, 9 אָוועגד-2 נרוי-ע פאָרשטעלונגען פאַר 1 קליינעם בילעט

1) **„איינע פון יענע"**

מעלאָדראַמע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג אין עפּילאָג מיט געזאַנג אין טענץ

מיט **ג. שליט** אַלס „איינע פון יענע"

אין II אַקט קומט-פאָר אַ גרויסער קאַבאַרעט

2) נאָך דער פאָרשטעלונג אַ ספּעציעלע מתנה פאַר'ן לאָדזער טעאַטער-עולם!

אַ ווראַנגריידע פרעהליכע רעווי - פאָרשטעלונג

„דער רבי האָט געהייסען פרעהליך זיין"

1 בילעט גילטיג אויף ביידע פאָרשטעלונגען.

8-ונג, לעטניקעס!

אנשטאָט זיך באַרגען אַ בעט אויף אפּנויז-געלד

פערזעהט אייך בעסער פאַר'ן זעלבען געלד

מיט אַן עכט פּאַטענטירט בעט מיט אַ מאַטראַץ

Palma-Patent

וואָס איז אַלעמען בעקאַנט מיט זיין פּראַקטישקייט, דויערהאַפטיגקייט

און עסטעטישקייט מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר.

אויף לאַגער שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך, פעלד-בענקלעך — ווי אויך — **מאַטראַצען** געבעטע, שאַטקאַווע און קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס, טאַפּטשאַנעס, מעטער-מאַסען

רעיעלע בעהאַנדלונג! פאַבריקס-פּרייזען זעמטליכע רעפּעראַטורען!

הורט **לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 131-85** דעטייל

LEWIS MILESTON אין זיין בעסטער קלאַנג פילם-קרעאַציע, רעזשיסירט דורך דעם שעפער פון פּראַכטפולען פילם „אויפ'ן מע"ב-פראָנט נישטאָ קיין נייעס"

EMIL JANNINGS היינט פּרעמיערע! דער מייסטער פון עקראַן

„אין דער נעץ פון ליבע"

אַ דראַמע מיט אַ שוידערליכען אינהאַלט, וואָס ענטפּלעקט די טראַגעדיע פון פערראַטענעם מאַן. די אַקציע קומט פאָר אין די הויכע אַלפּען-בערג אין דעם שענעם טיראָל. אין די הויפּטראָלן:

די בעוואוסטע פון פילם „מאַראָקאָ" CARY COOPER ווי אויך די רייצענד-שענע ESTHER RALSTON אויסער'ן פּראָגראַם: אַ פּראַכטפולער פליישער קלאַנג-פילם, ווי אויך נייהייטען פון לאַנד. פרייזען פּאָפּולערע! אויפ'ן I סעאַנס צו 50 גר. און 1 זל. אָנהויב 4.30 נ"מ, שבת און זונטאָג-1 ביימ'ג

„פרייע ליבע" אין סאוויעט-רוסלאנד

די מעשיות, וואס מען דערצעהלט וועגען די רוסישע פרויען.-ווי אזוי די היינטיגע רוסישע פרויען בעציהען זיך צו ליבע.-א ניו-יארקער יודישער יונגערמאן איז געפארען קיין רוסלאנד זוכען ליבע און איז, נעבעך, נעבליבען ענטוישט

ווענען קיין לאנד שטעלט מען זיך נישט פאר אזעלכע פערפיהרערישע בילדער אין דער אנגעלעגענהייט פון פרויען און פרייער ליבע, ווי וועגען סאוויעט-רוסלאנד.

וואס האט מען שוין נישט געשריבען וועגען דעם? פרויען זענען דארט כלומרשט נאציאנאליזירט געווארען. יעדע פרוי, ווי נאר א מאן בעקענט זיך מיט איהר, איז גלייך גרייט צו געהען צו דעם ענד-ציל פון יעדער ליבע און שטעלט דערביי דעם מאן נישט קיין שום פאדערונגען, פרעגט ביי איהם קיין שום שאלות נישט. יונגע מיידלעך זוכען זיך אליין אויס ליבהאבער'ס. עס איז כלומר'שט רעכט ביי אזא מיידעל צוצוגעהען צו א מאן, ווען זי זעהט דעם ערשטען מאל אין איהר לעבען, און זיך מודה זיין פאר איהם, אז ער געפעלט איהר, און אז ער דארף זיך פאר קיין שום פאלגען נישט שרעקען.

איך האב אויף דער רוסיש-פוילישער גרעניץ אנגעטראפען א יודישען יונגענמאן פון אמעריקע, וועלכער האט מיר אפען ערקלערט, אז די הויפט אורזאך פון זיין קומען קיין רוסלאנד איז געווען דער ענגלישער בוך „אין הינטישען געסעל", אן איבערזעצונג פון רוסיש, אין וועלכען עס ווערט דערצעהלט, ווי א סטודענט טרעפט אין א טראמוואי א יונגע מיידעל, צורעדט זיך מיט איהר און פאהרט גלייך אוועק מיט איהר אין איהר צימער.

זיינע אויגען האבען ממש געברענט, ווען ער האט גערעדט וועגען דעם, און עס איז געווען קענטיג, אז דאס איינציגע, וואס ער וועט זוכען אין רוסלאנד, וועלען זיין אט אזא סארט מיידלעך.

איך האב דעם דאזיגען יונגענמאן שפעטער בעגעגענט אין מאסקווע און האב געזעהען נאך איהם באך, אז ער איז געווען שטארק ענטוישט אין זיינע ערווארטונגען. ער האט מיט מיר גערעדט וועגען פאהרען צוריק. ער האט זיך אפגים, ארומגעזעהען אז ער האט מעהר אין רוסלאנד נישט וואס צו זוכען.

דער דאזיגער יונגערמאן איז ווייט נישט געווען קיין אויסנאהם, פיל אויסלענדער, וואס בעזוכען איצט רוסלאנד, חלומ'ען זיסע חלומות, וועלכע לאזען זיך אויס מיט גארנישט.

איך האב זיי געטראפען אין לענינגראד און אין מאסקווע אין די גרויסע האטעלען, אין די פערשידענע טעאטערס, מיט הונגעריגע בליקען האבען זיי געמאסטען יעדע פרוי, וואס איז געגאנגען פערביי זיי, אדער געזעסען נישט ווייט פון זיי.

— אפשר זי?...

אלץ, וואס זיי האבען זיך אנגעהערט וועגען די פרויען אין רוסלאנד, האט אונטערגעשטופט דעם יצר הרע אין זיי און זיי פלעגען ממש ציטערען פון אויפרעגונג.

— דאס גליק איז אזוי נאהענט. ווי קומט מען אבער צו צו איהם? וועלכען שריט מאכט מען צוערשט?

איך האב געזעהען, ווי איינינע פון זיי פלעגען נאך א לאנגען ראנגלען זיך מיט זיך אליין אננעמען זיך מיט קוראזש און פערפיהרען א געשפרעך מיט די פארשטעהערינס פון דעם שוואכען געשלעכט, אויף וועלכע זיי האבען געווארפען אן'אויג.

דער רעזולטאט איז כמעט שטענדיג געווען איינער און דערזעלבער: זיי פלעגען גלייך אפטרעטען פון די פרויען, ווי מען וואלט זיי אפגעבריהט.

די רוסישע פרוי, אין אזעלכע פאלען, שפילט נישט די בעליידיגטע אומשולד, מאכט נישט קיין סקאנדאלען, רעדט אפילו קיין הויכען ווארט נישט ארויס. זי גיט נאר א קוק אויף דעם מאן מיט אן ערנסטען בליק, און דער דאזיגער בליק מוז איהם דורכנעמען ווי מיט א מעסער.

זי פערשטעהט גאנץ גוט, וואס דער מאן בעצוועקט מיט זיין ווענדען זיך צו איהר, און אנשטאט ארויסצוקומען מיט כעס, בעווייזט זי איהם איהר מענשליכען פנים. און דאס איז פאר דעם מאן דאס ערגסטע, ער מוז זיך פערשעהמען, און ער געטרויעט זיך מעהר נישט איהר אין די אויגען צו קוקען.

— וואס איז געשעהען מיט די רוסישע פרויען?

— האט זיך געקלאגט פאר מיר א דייטשער אינזשינער — איז עס דען מעגליך, אז זיי האבען אין גאנצען פערלארען זייער געשלעכטליכען חוש?

ער האט נישט פערשטאנען, אז אין רוסלאנד איז פאר דער צייט געבארען געווארען א גאנץ נייע פרוי, א פרוי וואס קען זיך אוועקשטעלען געגען דעם מאן, אלס זיין גלייכען, און זי דארף נישט אנקומען צו די בעקאנטע אלטע פרויען-מעטאדען פון געווינען דעם מאן.

דאס שפילעוודיגע אין א פרוי, איהר כלומר'שט איינגעבארענע קאקעטסטווא, די איין-און-איינציגע זארג איהרע וועגען געפעלען ווערען א מאן — דאס אלץ האט די נייע רוסישע פרוי אפגעווארפען פון זיך אויף שטענדיג.

אמת, עס זענען דא מאמענטען ביי א פרוי אין רוסלאנד, ווען דאס פיזישע, דאס בעגעהרען נאך פריידען, קומט ביי איהר ארויס, און זי האנדעלט אין אזעלכע מאמענטען פונקט אזוי ווי דער מאן פלעגט האנדלען. זי האלט עס גארנישט פאר קיין פערברעכען אויסצוגעפינען זיך דעם פאסיגען מאן פאר אט דעם צוועק.

פרויען זענען, אלזא, יא פריי אין היינטיגען רוסלאנד. אבער נאר דאן, ווען זיי אליין בעשטימען פאר זיך צו זיין פריי, און נישט ווען דער מאן בעאיינפלוסט זי צו דעם.

מענער, אבער, בלייבען מענער, און עס פעהלט זיי דאס צופעליגע, דאס אומערווארטעטע, דאס אנטרעפען א פרוי אין גאס, וועלכע צינדט אן דעם מאנ'ס געפיהלען.

און אז עס פעהלט דאס באטירליכע, דאס אמת'ע, זוכט מען דאס געקינצעלטע. אין דעם פאל הייסט עס, אז מען זוכט אן'אויסוועג אין פראסטיטוציע.

אבער אויך פראסטיטוציע איז אויסערליך פערשוואונדען אין רוסלאנד.

טויזענטער פרויען, וואס האבען אמאל געלעבט פון שאנדע, ארבייטען איצט אין די פאבריקען, האבען זיך אומגעקעהרט צוריק אין זייערע דערפער, זענען אנגעשטעלט אין פערשידענע אנשטאלטען.

דאס נייע רוסלאנד האט בעוויזען, אז דאס, וואס א סך גלויבען (און עס זענען צווישען זיי אויך פערהאזגעלעהרטע, ווי, צום ביישפיל, דער גרויסער לאמבראזא), אז פראסטיטוטקעס ווערען געבארען, אז זיי זענען דאס רוב אזא טיפ פרויען, וואס מוזען לויט זייער נאטור זיך אוועקלאזען אויפ'ן וועג פון פראסטיטוציע — אז דאס איז א פאלשע מיינונג.

נאך די לעבענס-בעדינגונגען האבען אזעלכע פרויען געבראכט צו דעם, און ווי נאר דאס לעבען איז געווארען אנדערש, האבען פיל פון זיי אוועקגעווארפען זייער פריהערדיגע פיהרונג און זענען געווארען אנשטענדיג.

א געוויסער טייל פון זיי איז אבער פאר דער צייט, וואס זיי האבען געפיהרט זייער פריהערדיגען לעבען, אויף אזוי פיל פערדארבען געווארען, האבען אויף אזוי ווייט אנגעווארען יעדען חוש פאר דאס נארמאל-מענשליכע, אז זיי האבען געמוזט אויך ווייטער בלייבען אין דעם קלאס, צו וועלכען זיי האבען בעלאנגט.

דאס זענען שוין מאראלע קריפעלס, קראנקע, אומפערנאטורליכע בעשעפענישען, וואס זענען שוין נישט אומשטאנד זיך צוצופאסען צו געזונטע לעבענס-פארמען.

זיי געהען אן מיט זייער פראפעסיע בעהאלטענערהייט, אויסמיידענדיג דאס שטרענגע אויג פון דער היינטיגער רעגירונג.

איהר זעהט זיי, אט די דאזיגע פרויען, אין לענינגראד און אין מאסקווע, מייסטענס ארום די האטעלען, וואו עס וואוינען די אויסלענדער.

האלב-דערשראקענע קוקען זיי זיך איין מיט הונגעריגע בליקען אין יעדען פערבייגעהענדיגען מאנסביל, און זיי לעבען ממש אויף, ווען זיי דערהערען אן'אויסלענדישע שפראך. דאס גיט זיי צו מוט צו ווענדען זיך צו די מענער מיט א געשעפטס-פארשלאג. פאר די אייגענע, פאר די רוסישע, ציטערען זיי. ווער ווייס, דער מאן קען צושמייכלען צו זיי, און דערנאך וועט זיך גאר ארויסשטעלען, אז ער איז פון דער פאליציי... עס טרעפט אפט, אז א געוועהנליכער מענש ווערט אויפגעבראכט פון דעם, וואס אזא זאך, ווי פראסטיטוציע, איז נאך דא אין רוסלאנד, און ער שטעלט זיך אוועק האלטען א דרשה פאר אזא מין פרוי אין מיטען גאס.

דאס רוב פון אט די פרויען, וואס שפאצירען ארום אויפ'ן גאס צוליב פרנסה, ווענדען אן אלע מיטלען אויסצוזעהען ווי פרויען פון דעם געוועזענעם קלאס „בורזשויס", ווי בורזשואזע פרויען, אדער פרויען פון די אדעליגע. עס געהען ארום אזוי פיל לעגענדעס, אז געוועזענע אדעליגע פרויען, אפילו פרינצעסינס און באראנעסעס, זענען אין היינטיגען רוסלאנד געצוואונגען צו לעבען פון שאנדע, אז מענער, הויפטזעכליך היגע, ארבייטער און דערגלייכען, חלומ'ען טאקע וועגען בעגעגענישען מיט אזעלכע פרויען.

און די געניטע מאסקווער און לענינגראדער פראסטיטוטקעס מוזען דאס זיי צושטעלען אזעלכע איינגערעדטע פערגעניגענס. דאס פיהרט, פערשטעהט זיך, צו גענוג קאמישע, אבער אויך טראגישע סצענעס.

איהר הערט, ווי די דאזיגע כלומרש'טע פרינצעסינס און באראנעסעס צוקאליעטשען די פאר דייטשע, פראנצויזישע און אפילו ענגלישע ווערטער, וואס זיי ווארפען אייך צו אויפ'ן גאס.

דערפאר, אבער, קענט איהר אפט זעהען אמת'ע געוועזענע אדעליגע פרויען, וואס זענען אנגעשטעלט אין די רעסטאראנען, אין די האטעלען. זיי אליין וועלען אייך וועגען זייער אפשטאמונג קיינמאל קיין ווארט נישט זאגען. איהר דערוויסט זיך דאס פון אנדערע. און יעדער ווארט זייערער, יעדע בעוועגונג זייערע איבערצייגט אייך, אז איהר זעהט פאר זיך אינטעליגענטע, געבילדעטע פרויען.

א גרויסע צאהל פון זיי זענען מיט לייב און לעבען אריינגעדרונגען אין דער נייער לעבענס-ארדנונג, און זיי זענען זעהר ווייט פון קלאגען זיך אויף זייער מזל.

עס זענען אבער אויך דא אין רוסלאנד געוויסע פרויען פון דעם געוועזענעם רייכען קלאס, וואס האבען ביי זיך טאקע נישט געקענט פועל'ן צו נעמען זיך פאר שווערע ארבייטען און זיי זענען איבערגעגאנגען צו דעם לייכטען שטיקעל ברויט.

זיי זענען דא נישט נאר צווישען די פראפעסיאנעלע פראסטיטוטקעס, נאר אויך אין דעם אלגעמיינעם לעבען. זיי געפינען שוין וועגען, ווי אזוי אויסצוזוכען זיך א מאן, וואס זאל זיי מיט אלץ בעזארגען. דאס הייסט, אז זיי ווערען אויסגעהאלטען פון מענער.

וועגען אט דעם סארט פרויען געהט ארום א ווערטעל אין מאסקווע, אז פאר דריי רובעל געפינט איהר זיי אויף דער טווערסקאיא גאס; פאר פינף רובעל — אויף דעם „קוזנעצקי מאסט", און פאר צוואנציג רובעל — אין דעם טעלעפאן-בוך, פון „גאנץ מאסקווע".

נישט אלע פון זיי האבען זיך געלאזט אויף אט דעם וועג. פיל זענען אויסגעמישט מיט דער בעפעלקערונג. איינינע ווערען פרויען פון עהרליכע סאוויעטישע טוער'ס.

און דאך... דאס אלטע איז נאך טיף איינגעווארצעלט אין זייערע נשמות. זיי בענקען נאך שעהנע קליידער, נאך בעקוועמליכקייטען, נאך לוקסוס.

אין פערגלייך מיט אט דעם מין פרויען, זענען די נייע רוסישע פרויען ממש הייליגע. זיי זענען טאקע אפשר צייטענווייז צו שטרענג. זעהר אפט צו ערנסט, זיי זענען אבער ביז צום העכסטען גראד עהרליך. עהרליך מיט זיך אליין און מיט דעם מאן. מיט וועמעס וועגען זייער וועג בעגעגענט זיך. זיי פערליערען אפשר אין די מענער'ס אויגען א געוויסען חן דורך דעם, וואס זיי האבען אויפגעגעבען דאס אלטע שפיל פון וועלען געפעלען ווערען דעם מאן. אבער אפטמאל בויטיגען זיי זיך גארנישט אין דעם, אז זיי זאלען געווינען חן אין דעם מאנ'ס אויגען.

זיי האבען זיך גענומען צו דעמזעלבען געווער וואס דער מאן האט בענוצט יאהרהונדערטער לאנג. זיי ווילען זיין די יעניגע, וואס קלויבען אויס דעם מאן, און נישט די, וועמען דער מאן קלויבט אויס, און זיי טוען עס אויף א פיל פייבערען עהרליכערען אופן, ווי דער מאן פלעגט עס טאן.

א. זילבערשטאט.

דאס עלעגאנטע לאדן

קויפט איהר די גאנצע קאסמעטיק נאר אין דער ערשטער רענאמירטער

קאנקורענץ-פערפומעריע

פון דער פירמא

J. DRUKIER

ZAWADZKA 5, TEL. 175-92

וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בעסטע

פערפומען, טואלעט-זייפען, קרעמען, פודערן, קעלנישע בלומען וואסערן

בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.

פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט. פאר אנגראסיסטען — ראבאט

א קרבן פון שפיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינעלישער ראמאן

(25

— אלענפאלס בין איך פולשטענדיג זיכער, אז די לעדי ראלסא איז אין יענעם פריהמארגען געווען ביי קאטשיאלא'ן... אבער איהר פערשטייט, טייערע, פארוואס איך האב עס נישט מיטגעטיילט דער פאליציי אויב די בעזוכען ביי דעם פראפעסאר האבען געטראגען אנ'אומשולדיגען כאראקטער, טא צו וואס האט זי זיך איבערגעטון און פערשטעלט, מ'זאל זי נישט דערקענען?.. אויב אבער זי איז נישט געווען אומשולדיג... אך, איך וואלט בשום אופן נישט געוואלט בעליידיגען איהר אנדענק — איין גאט ווייסט, וואס עס וואלט זיך דא געקאנט אויפדעקען... דער סער ראבערט וואלט דאן מורא'דיג געליטען... איך האלט, אז דערוויל דארף מען וועגען דעם מאכען א שווייג... נו, און איצט וועל איך גיין ארויסרופען טעלעפאניש טאמסאנען.

מאקס איז צוריקגעקומען אין אפערטעל שעה ארום.

— איך האב גערעדט מיט טאמסאנען. דעם סער ראבערט איז בעסער, אבער ער וויל זיך נישט זעהען מיט קיינעם, טאמסאן זאגט, אז ער האט איהם איבערגעגעבען מיין פארשלאג צוריקצוקומען קיין לאנדאן, אבער דער סער ראבערט פערשווערט מיך נישט איבערצורייסען די רייזע, מחמת, זאגט ער, איך קאן איהם סיי-ווי מיט גארנישט העלפען... הייסט עס, אז מיר קאנען איצט מיט א ריינעם געוויסען פאהרען אויף סאן-מארגעריט.

— אך, יא! לאמיר פאהרען, — האט עטעל ארויסגעשעפטשעט און א ציטער געטון: — דאס צימער, אין וועלכען זיי זענען נעכטען ערשט געווען אזוי גליקליך, איז פאר איהר געווארען אונערטרעגליך.

— איך וועל זיך גיין דערוויסען, צי קאן מען נישט דינגען אנ'אויטא...

מאקס האט תיכף אנ'אויטא אויסגעפינען, און עס איז נישט אדורך א שעה צייט, ווי דאס יונגע פארפאלק האט פערלאזט דובער, און האט זיך געאיילט אין ווייטען וועג אויף א קאקעטישען צוויי-ערטערדיגען אויטא.

קאפיטעל ניין

גליקליכע טעג

דער עלעגאנטער ווייס-טערדיגע אויטאמאביל האט זיך אבגעשטעלט נעבען א העזליכער קליינער ווילע, וואס האט זיך ממש געבאדען אין בלומען.

— דאס איז עהנליך אויפ'ן באראמעטר פון מיין זיידען, — האט זיך מאקס מיט א שמייכעל אפגערופען — אין א גוטען וועטער גייט פון דער טיר ארויס א מיידעל, און אין א שלעכטען — ערשיינט א יונגערמאן.

— איך האב דא קיינמאל נישט געזעהען קיין יונגענמאן, אבער א מיידעל, אמת, א זעהר אלטע וועט דא באלד ארויסקומען... אך, יא! איך האב דיר פערגעסען פריהער צו זאגען, אז זי האט זעהר ליב צו רעדען א סך, צו רעדען אויסטערליש און צו אריינפלאנטערן אין געשפרעך פראנצויזישע ווערטער, וואו מען דארף און וואו מען דארף נישט... אויב דו וועסט זיך אבער פינאנדערלאכען, וועט זי זיך מורא'דיג בעליידיגען. זעה, גיב אכטונג, דו דארפסט זיין פארזיכטיג... אויב דו וועסט אבער פריהער, איידער דו וועסט אריין אין שטוב, אפרייבען די שיך אין דעם ראגזשעלע ביי דער טיר — ביזטו פאר איהר א געמאכטער מענש... וועסט בעזיגען פולשטענדיג איהר הארץ... טס...

די גרין-געפארבטע טיר מיט דער גלאנציג אויסגעפוצטער מעש-בעציהרונג האט זיך געעפענט.

אויף דער שוועל איז ערשינען א קליינטשקע אלטע פרוי, א זעהר קאמישע פון אויסזעהען: די גרויע האר זענען ביי איהר געווען צוגעדעקט מיט א שפיצען-טיכעל אויסגעבונדען אין דער פארם פון א פלאטערדיג זומער-פייגעלע, דעם לאנגע קלייד האט איהר געגרייכט ביז צו די פיעטעס, און א זיידענער שווארצער פארטעך איז איהר געווען ארומגעבונדען פעסט ארום דעם אויסטערליש-דינער טאליע.

צוטראגענדיג צו די אויגען א גילדערנעם לארניאן, האט די אלטע פרוי נייגעריג בעטראכט די רייזענדער.

— וואס מאכט איהר גוטעס, מיס קאלפעפער?

— האט עטעל אויסגעשטרעקט צו איהר די האנד

— איך ווייס נישט, צי געדענקט איהר מיך?

— א, זעלבסטפערשטענדליך, געדענק איך, — האט ליבענסווירדיג געשטעפערט דאס אלטע מיידעל — א... גאט מיינער... דאס איז דאך מיס ערמיטעדזש!.. איך האב דא אפט דערמאנט אייך און אייער פאטער!.. איך האף, ער איז געזונד?

רעדענדיג מיט עטלען, האט די אלטיטשקע אנ'אויג נישט אראפגעלאזט פון מאקס'ן.

עטעל איז רויט געווארען און האט א שמייכעל געטון.

— געזונד, איך דאנק אייך... אבער איך בין שוין איצט נישט מיס ערמיטעדזש... דערלויבט מיר פארצושטעלען פאר אייך מיין מאן דעם מיסטער מאקס קארלין!.. מיר זענען אהערגעקומען זיך אפצורוהען, און מיר וואלטען דא געוואלט פערברענגען א וואכען צוויי.

— גאט מיינער!.. איהר האט חתונה געהאט? אך, עס פרייט מיך זעהר — האט מיס קאלפעפער צופרידען אויסגערופען. — איך גראטולירע אייך ביידען, און אדרבא... איהר וועט זיין ביי מיר גאר אנגעלייגטע געסט.

נישט אויפהערענדיג אויף א רגע צו רעדען, האט זי צוגעפיהרט דאס פארפאלק אינ'ם קליינעם גאסט-צימער.

(פארטזעצונג קומט)

אנ'אויסטערלישע שמד-געשיכטע אין ליטע

אין דער קליינער ליטווישער שטעטעל ווארנע האט איצט פאסירט א געשיכטע, וועלכע וואלט זיך מעהר אריינגעפאסט אינ'ם מיטעלאלטער, ווי אין אונזער היינטיגען יאהרהונדערט. די געשיכטע איז פאלגענדיגע:

א ווארנער יוד, א געוויסער ה' גריל האט געהאט א 16-יאהריגע טאכטער, אליין א מטופל מיט א סך יונגערע קינדער, האט ער די עלטסטע 16-יאהריגע אפגעגעבען צו אנ'ארטיגער קריסטליכער שניידערקע זיך לערנען שניידעריי, די שניידערקע מיט'ן מאן זענען בעקאנט אין שטעטעל פאר שונאי ישראל.

היינטיגען ע"ב פסח איז דאס מיידעל פלוצלונג פערשוואונדען געווארען פון שטעטעל. די עלטערען האבען תיכף וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי און דעם טעלזער פראקוראר. די אויספארשונג האט באלד געפיהרט צו דעם פארפאלק, לכתחילה האבען זיי ביידע געלייקענט שטיין און ביין. זיי ווייסען קיין זאך נישט און גענוג!

דאס פארפאלק איז דערווייל געזעסען אין תפיסה. פון ארומיגע ידיעות האט מען זיך דערוואוסט, אז די שניידערקע מיט איהר מאן האבען געקליבען צווישען די ארטיגע קריסטען געלד אויף אוועקצושיקען ערגעץ דאס יודישע מיידעל. סוף כל סוף האט זיך דאס פארפאלק מודה געווען, אז דאס מיידעל האבען זיי אוועקגעפיהרט מיט צוויי חדשים צוריק קיין אלוויטע און דארט האט זי דער ארטיגער גלח ווילקייטיס אפגע'שמד'ט.

דער טעלזער פראקוראר האט תיכף אויסגעפארשט דעם ענין און אלץ האט זיך בעשטעטיגט: דאס מיידעל האט מען טאקע אפגע'שמד'ט ביים דערמאהנטען גלח.

איצט איז שוין א מעשה פון פינף חדשים צייט, ווי דער פאטער פונ'ם מיידעל מיהט זיך צו צוקומען זעהן און זיך דורכריידען מיט זיין קינד. אבער בשום אופן געליגגט עס איהם נישט. עס מערקט זיך, אז דער גלח ווילקייטיס האט זעהר גוט דעם ענין ארגאניזירט. בשעת דער פאטער קומט צופאהרען אין איין דארף, זיך באכפרעגען אויף זיין טאכטער, זאגט מען איהם, אז זי לעבט איצט אין א צווייטען דארף. נישט לאנג האט דער גלח ווילקייטיס איבערגעגעבען דעם פאטער א בריף, געשריבען אין ליטוויש, אין וועלכען זיין טאכטער שרייבט איהם כלומרשט, אז זי וויל איהם מעהר קיינמאל נישט זעהן, און נישט רעדען מיט איהם. ווי דער פאטער דערקלערט, איז דער בריף געשריבען נישט דורך איהר.

מיט'ן ציל אויפצוקלערען דעם געהיימניספולען ענין, איז אהין אראפגעפאהרען א ספעציעלער קארעספאנדענט פון „קאוונער שטימע", און אט וואס ער דערצעהלט:

די געשיכטע מיט דער ווארנער יודישער מיידעל, מען קען אפילו זאגען קינד (ווייל לויט דער קאטעגארישער ערקלערונג פון א. גרילס פאטער איז זיין טאכטער צום מאמענט פון איהר פערשווינדען געוועזען אלט סך-הכל 15 יאהר), איז ווירקליך פערוואנדעלט געווארען אין איינער פון די שפאנענדסטע סענסאציעס פון די לעצטע טעג.

ווער איז זי, אט די אידע גריל פון ווארנע? אנ'אומגליקליכע אנוסה, א קרבן פון שאטענס פון מיטעלאלטער, אדער אנ'איינפאכע משומדת, וועלכע האט צוליב די, אדער אנדערע טעמים געווארפען אנ'אומ'חן אויף דעם גלויבען פון איהרע אבות און האט געזוכט שוץ אונטער די פליגלען פון דער קאטוילישער קירך? איך האב בעשלאסען די גאנצע געשיכטע גענוי, ווי ווייט עס לאזט זיך, אויספארשען, אריינקוקען ווי ווייט מעגליך אין די הינטער-קוליסען פון דער דראמע. איך האב זיך אוועקגעלאזען קיין ווילווישק, אלוויטע און לאנקערלישאק, אלץ עטאפען פון איהר וועג. איך האב בעשלאסען זיך נישט לאזען בעהערשען פון קיינע געפיהלען, סימפאטיעס אדער אנטיפאטיעס, נאר זאכליך, און אביעקטיוו, איז די ראהמען פון דער מעגליכקייט אראפרייסען דעם שלייער פון דער געהיימניש, ווי אויך ברענגען צום אויסדרוק דאס, וואס איך האב געהערט פון פערשידענע אויטאריטעטע פערזאנען, וואס האבען אזא אדער אנ'אנדער אופן געהאט א שייכות צו דעם ענין.

שוין אויפ'ן וועג צו וואלקאווישק אין באהן איז די דאמיני'רענדיגע טעמע פון רוב פאסאזשירען מעהרסטענטייל איינוואוינער פון ווילקאווישקער און קובארטער אומגעגענד, סיי קריסטען און סיי יודען געווען די מעשה גריל. איך הער און שוויג, אזוי האב איך זיך אויפגעפיהרט קומענדיג אין ווילקאווישק און אויך אין קובארט.

איך בין אריין אין אייניגע רעסטאראנען און קלובען, אפילו אין טראקטירען פון א נידריגער מדרגה, וואו עס קלייבט זיך יודישער און ליטווישער עמך, מיט אייניגע איז מיר אויסגעקומען צו מאכען א לחיים. גילט דאך אנ'אלטער כלל: „נכנס יין יצא סוד". געהט אריין דער וויין, קומט ארויס דער סוד.

א פולע פון מיינע צופעליגע בעקאנטע האבען טאקע בעקומען דעם מענה-לשון און ארויס נישט נאר מיט דאס, וואס זיי ווייסען, נאר אפילו ארויסגעלייגט אויפ'ן טעלער אלץ, וואס אויפ'ן לונג, איך האב זיך בעמיהט צו טרעפען מיט פארשטעהער פון פערשידענע יודישע און קריסטליכע קרייזען.

די איבערוועגענדע מעהרהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג איז איבערצייגט, אז דא האבען מיר צו טוהן מיט אנ'אומדערהערטען גוואלד-טאט, מיט א געפעהרליכען עקספערימענט פון קאטוילישען פאנאטיזם. מען איז אין ווילקאווישק און קובארט, איבערצייגט, אז דאס מיידעל גריל איז דורך די גלחים מיט דער הילף פון דער ווארנער שניידערין, מעשקאווסקיענע פערגנארט געווארען, אויף אזא אדער אנ'אנדער אופן טעראריזירט און פראוואצירט געווארען און אויף אזא אופן אריינגעבראכט געווארען אין שויס פון דער קאטוילישער אמונה.

מען האט דאס מיידעל גריל נישט גע'שמד'ט, נישט אין ווארנע, נישט אין טעלז, נאר ווייט פון איהר געבורטס-ארט ווילקאווישק. מען האט איהר אויסבעהאלטען אפילו בשעת'ן איבערפיהרען פון איין ארט אויפ'ן צווייטען, כדי איהרע עלטערען זאלען זיך נישט דערוויסען און כדי זי אליין זאל נישט קענען שאפען א קאנטאקט מיט זייטיגע פערזאנען און אויף אזא, אדער אנדער אופן געבען וועגען זיך צו וויסען. אידא גריל איז פאקטיש אפילו די גאנצע צוויי מאנאטען, וואס זי איז געוועזען אין דעם שטעטעל אלוויטע, וואו עס וואוינט סך-הכל איין אלטער יוד, געווען נישט פריי און זיך געפונען אונטער אנ'אייגענארטיגער אויפזיכט. עס פלעגען איהר שטענדיג בעגלייטען אייניגע דערוואקסענע אונטער דער אויפזיכט פון דער ספעציעלער דורכ'ן גלח ווילקייטיס צוגעשטעלטער 25-יאהריגער „הייליגער" מיידעל מאציאקייטע. זי איז אנ'אשה, א גבר', פון הויכען וואוקס, וואס פון איהרען א מתנת-יד וואלט געפאלען כח'ע'ם א גאנץ שטארקער זכר. אט די מאציעקייטע האט אויף א מינוט נישט איבערגעלאזען אידא גריל אליין אהן איהרע בעגלייטערין. נישט איין אלוויטער קריסט אפילו האט מיר דערצעהלט, אז ווען אידא (אדער איידע) גריל פלעגט אמאל שפאצירענדיג פרובירען פערפיהרען א שמועס מיט די פויערטעס, וואס ארבייטען אויפ'ן פעלד, פלעגט אזא פרוב תיכף דורך מאציעקייטע ליקווידירט ווערען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז איידע זאל האבען די געלעגענהייט זיך דורכשמועסען מיט א יודען, האט אפילו קיין רייד נישט געקענט זיין. באכמעהר: אויפפאלענד, איז דאס, ווען סוף-כל-סוף נאך א שטארקער אינטערווענץ מצד דער פאליציי האט איידעס פאטער דא דערקריגען די מעגליכקייט זיך צו זעהן מיט זיין טאכטער. (די בעגעגעניש איז דאך נישט צושטאנד-געקומען, האט מען מסכים געווען, אז דער פאטער זאל זיך קענען זעהן מיט זיין טאכטער, נאר ביי געוויסע תנאים), דערפאר אבער האט מען קאטעגאריש אפגעזאגט און מיט אלע מיטלען געשטערט, אז די אלטע 84-יאהריגע באבע פון איידען חיה גריל זאל זיך טרעפען מיט איהר.

די גלחים זענען געווען זעהר גוט אינפארמירט, אז די בעציהונגען פון איידען מיט איהר פאטער, זענען טאקע צוליב דער שולד פון דער שטיף-מוטער נישט נאר קיין אידעאלע. דערפאר אבער האט איידע געשפירט א שטארקען צובונד צו דער אלטער געטרייער באבען. די גלחים האבען גאנץ גוט פערשטאנען, אז די צובראכענע באבע, וועלכע איז אין אזא הויכען עלטער געקומען אזש פון ווארנע א קוק געבען און אפשר זיך דורכשמועסען מיט איהר פערבלאנדזשעטער טייבעלע, וועט געוויס מאכען אויף איידען א גרויסען איינדרוק. איהר, דער באבען, וועט זי געוויס דערצעהלען דעם גאנצען אמת, דערפאר אבער האבען די גלחים שטארק מורא געהאט און דאס האבען זיי מיט אלע מיטלען בעשלאסען נישט צו דערלאזען.

א סך קריסטען פון ווארנע און פון אלוויטע זענען זיך מודה, אז דער גאנצער פלאן צו „פאנגען" איידעס בשמה איז אויסגעארבייט געווארען דורך ווארנער און אלוויטער גלחים, אבער פראפאגאנדע איז ערלויבט און ווערט פון כמעט אלע קריסטליכע קירכעס ברייט בענוצט. אלא, וואס דען? פארוואס האט מען אזוי שטרענג איידען איזאליר'ט? און פארוואס בעהאלט מען איהר אזוי אויס!? בלמאי לאזט מען צו איהר קיינעם הויפטזעכליך יודען, נישט צו? דערקלערען זיי עס דערמיט, וואס ערשטענס, קענען די עלטערען און אפשר אנדערע פאנאטישע יודען אנווענדען געגען איידען פיזישע רעפרעסיע-מיטלען, ד. ה., פשוט איהר שלאגען. צווייטענס, האבען טאקע די גלחים אפשר מיט רעכט מורא פאר איידען, אז זי זאל נישט חרטה האבען אויפ'ן גאנצען עסק און ביים ערשטען קאנטאקט מיט איהרע נאהענטע זאלען זיך ביי איהר אין הארצען נישט אויפוועקען די אלטע נאטירליכע געפיהלען, א נאך גרויסער טייל קריסטען זאגען, אז איידע אליין האט מורא פאר יודען, זי האט זיך איינגערעדט, אז מען פערפאלגט איהר, מען וויל איהר בייז טון. דעריבער מוז מען איהר אפהיטען. זי אליין וויל זיך מיט איהרע עלטערען נישט זעהן. אגב האבען פיל עכט-טאלעראנטע קריסטען מיר דערקלערט און מודה געווען, אז געוויסע האנדלונגען פון די גלחים בנוגע איהר און איהרע עלטערען איז נישט צו פערשטעהן, און נישט צו בערעכטיגען. דאס זענען אלץ אזוי צו זאגען טעות'ן מצד בעוואוסטזיניגע קריסטען.

דער פשוט'ער המון אין ליטע דענקט גאנץ אנדערש וועגען גאנצען ענין. אט אזוי דערצעהלט מיר אנ'איינפאכע קריסטין: (זי נעהמט מיר משמעות אן פאר אנ'עכטען ליטווינער...) איידע גריל שטאמט פון גרויסע יודישע רבנים, פון גרויסען יודישען יחוס.

צו איידען האט זיך אין חלום בעוויזען די הייליגע אנא, די פאטראנעסין פון אלוויטע און האט איהר בעווירקט צו ווערען א קאטויליק, אז די חכמי ציון און יודישער קהל האבען מורא, אז איידע זאל נישט ארויסגעבען די פערבארגענע יודישע סודות, דעריבער האבען יודען בעשלאסען איהר אראפצורוימען פון וועג און אומברענגען. און איבער גאנץ ליטע לויערן אויף איהר די שלוחים פון יודישען קהל, זיי זוכען איידען אפילו אין די קלויסטערס און ווארטען נאר אויף א גינסטיגען מאמענט. דעריבער מוז מען איידען בעהאלטען און אויסהיטען פון יודען....

פון אנ'איינפאכער יודישער טארג-הענדלערין האב איך געהערט פונקט פערקעהרט: די גלחים היטען איהר אזוי אפ, ווי די אויג אין קאפ דאס מיידעל, ווייל זיי דארפען איהר האבען פאר געהיימע צוועקען. זיי ווילען פון איהר מאכען א בלינדע וועדקצייג אין זייערע הענד, זי זאל בעשטעטיגען געוויסע בלבולים אויף יודען. זי זאל שפעטער אפילו אליין פערשלעפען יודישע קינדער אין די קלויסטער'ס און א קשיא אויף א מעשה, אפשר גאר אויסטראכטען אז יודען בענוצען קריסטליך בלוט... נישט אומזיסט, — זאגט מיר די יודענע, — דערצעהלען מיר מיינע שכנות, אז גלח ווילקייטיס, דער הויפט - העלד פון דעם גאנצען פינסטערען ענין איז א מענש א פאנאטיקער, ער ציטירט זעהר אפט דעם טרויעריג בעריהמטען עס-הארץ פון ביילים-פראצעס. גלח פראנייטיס.

—=:0:=—

דער גרויסער ערפאלג

פון דער אינטערנאציאנאלער קאלאניאל-אויסשטעלונג אין פאריז

פאריז.

דער גענעראל-קאמיסאריאט פון דער אינטערנאציאנאלער קאלאניאל-אויסשטעלונג אין פאריז האט פערעפענטליכט זעהר אינטערעסאנטע דאטען וועגען דעם ערפאלג פון דער אויסשטעלונג סיי ביי די פראנצויזען, סיי ביי די אויסלענדישע בעזוכער.

אין משך פון נייצניג טאג איז די אויסשטעלונג בעזוכט געווארען דורך 18 מיליאן מענשען, א דריטעל בעפעלקערונג פון גאנץ פראנקרייך, פאר דער צייט זענען אין די רעסטאראנען און אין די קאפעען אויף דער אויסשטעלונג אויסגעטרונקען געווארען זעקס מיליאן ליטער פערשידענע דערפרישונגס-געטראנקען און עס זענען אויפגעגעסען געווארען פיר מיליאן קילא כל'ערליי עסענווארג.

די אויסשטעלונג געברויכט יעדען טאג 1650 קוביק מעטער טרינק-וואסער, נישט רעכענענדיג דעם קאלאסאלען סכום וואסער, וואס געהט פון די סענע אויף צו בעגיסען די גאזאנען, בלומען גאסען, אויף די פאנטאנען און די 60 פאסטענס פון די פייערווערער, די נעץ פון דער וואסער לייטונג פערנעהמט זעכצעהן קילאמעטער און אויף אויסצובויען זי איז אוועק 1500 טאן מעטאל. די עלעקטרישע דראטען ציהען זיך אויף דער אויסשטעלונג אויף א לענג פון 300 קילאמעטער, נישט רעכענענדיג 70 קילאמעטער אונטערערדישע קאבלען. יעדען אווענד ווערט פערברויכט אויף דער טעריטאריע פון דער אויסשטעלונג א סכום עלעקטרישע ענערגיע פון 30000 קילאוואט אויף צו דערנעהרען די 200000 לעמפלעך פון דער אויסשטעלונג און די 50000 פראזשעקטארען.

א בעזונדערען ערפאלג האט אויף דער אויסשטעלונג די קליין-באהן וואס פאהרט איבער דער גאנצער טעריטאריע פון דער אויסשטעלונג. פאר פינף פראנק קען מען מאכען אויף דער דאזיגער באהן א רייזע ארום דער וועלט. פאר דער צייט זינט די אויסשטעלונג איז געעפענט, האבען אזעלכע רייזעס ארום דער וועלט געמאכט שוין העכער דריטהאלבען מיליאן פאסאזשירען. פינף קעמלען, אויף וועלכע מען קען מאכען אנ'עהנליכע רייזע ארום דער וועלט, האבען אויף דער אויסשטעלונג געמאכט א רייזע פון 11 טויזענט קילאמעטער.

אויף דער אויסשטעלונג זענען פאר דער צייט פערלוירען געגאנגען און געפונען געווארען 600 קינדער. אין בירא פון געפונענע זאכען האבען זיך שוין אנגעקליבען אהן א שיעור פערלוירענע געגענשטאנדען.

—=):0:(=—

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. ערא טישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(96

ווען דער דאקטאר האט זיך אלץ נישט געקענט בערוהיגען וועגען דער געשיכטע מיט דער באראנין דורינג, איז ער געפאלען אויף אנ'אנדער המצאה, ער האט זיך אוועקגעזעצט און אנגעשריבען א בריף צו דעם פאליציי-שעף פון בוענאס איירעס סעניארא קארצעלא.

אינ'ם בריף האט דער דאקטאר איבערגעגעבען אלץ וואס ער ווייסט וועגען דער באראנין און וועגען אלע זיינע חשדים וואס ער האט אין דעם דאזיגען ענין, דעם דאזיגען בריף האט דער דאקטאר נישט אונטערגעשריבען, נאר איהם אוועקגעשיקט אלס אנאנים, כדי אין דער פאליציי זאל מען דערפון מאכען א געברויך, אבער ער אליין זאל אין דער דאזיגער געשיכטע נישט אריינגעשלעפט ווערען.

קאפיטעל 27

אויף די שפורען

אין קאבינעט פון פאליציי-שעף קארצעלא זענען בנך אלץ געזעסען די צוויי „ציגיינער" טשארל [illegible] און ראלף און נעבען זיי אידא און האבען געשמועסט וועגען אלץ וואס זיי ווייסען וועגען דער געשיכטע פון דער פערשאלטענער באנדע פרויען-הענדלער און געזוכט עצות, ווי אזוי זי אונשעדליך צו מאכען. די גרעסטע שוועריגקייט אין דער גאנצער געשיכטע איז איצט געווען דאס וואס די חברה-לייט האבען גענומען געפאנגען דעם פראפעסאר לעהמאן און ער איז געווען שטענדיג אין געפאהר אומצוקומען, אויב ס'זאלען ווירקליך אנגענומען ווערען, וועלכע ס'איז ענערגישע שריט צו ענטדעקען די באנדע.

— דאס איז ווירקליך געווען א ביטערע שטיקעל ארבייט, האט טשארל מודה געווען.

— איהר קענט זיך גארנישט פארשטעלען וואס פאר'א ראפינירטע באנדע דאס איז, האט געענטפערט ערליי, זיי געהען קיינמאל נישט מיט איין אין קאמף אפען, פנים אל פנים, נאר זיי פרובען אייך שטענדיג צו פערפלאנטערען אין א נעץ פון וואנען איהר זאלט נישט קענען ארויסקומען.

— אבער עפעס מוז דאך געטון ווערען.

— זענט איהר דער דעטעקטיוו, אויך אין דער מיינונג, אז מען דארף מקריב זיין דאס לעבען פון פראפעסאר לעהמאן.

— ניין, דאס נישט, איך וועל נישט דערלויבען, איז אידא אנטפגעשפרונגען, הענוג, אז מיר האבען שוין אויפ'ן געוויסען איין מענש, די אומגליקליכע סאניע, איך וויל נישט ווידער, אז מיר זאלען ברענגען אויף אונזער געוויסען נאך א לעבען פון אנ'אונשולדיגען מענשען...

אין דעם מאמענט האט מען דערלאנגט דעם פאליציי-שעף די אנגעקומענע נאכמיטאג-פאסט, קארצעלא האט אדורכגעווארפען דאס פעקעל בריף און האט זיך אפגעשטעלט אויף אייגעם פון זיי אין א געוועהנליכער קאנווערט, מיט פאלגענדען אדרעס: „צום הער פאליציי-שעף, דרינגענדע אנגעלעגענהייט נאר אין אייגענע הענד".

דער פאליציי-שעף האט ארומגעקוקט די קאנווערט אין אלע זייטען, בעטאפט אויב ס'ליגט נישט איבוועניג עפעס פערדעכטיגעס און דאן לאנגזאם און פארזיכטיג געעפענט דעם בריף. דאס איז געווען א גרויסער בויגען פאפיר געשריבען אויף א שרייב-מאשין.

קארצעלא איז פון דעם דאזיגען בריף שטארק אינטערעסירט געווארען און נישט קוקענדיג אויף דעם וואס ער איז איצט געווען אזוי שטארק בעשעפטיגט האט ער אלע געלאזען זיצען און אנגעהויבען אויפמערקזאם צו לייענען דעם בריף, וואס א שורה ווייטער, אלץ שטארקער איז ער געווארען פעראינטערעסירט, אלץ מעהר האט זיך דער פאליציי-שעף פערטיפט אין זיין אינהאלט. קארצעלא איז שוין געווען ביים סוף פונ'ם בריף, אבער זיין נייגיריגקייט איז נישט קלענער געווארען. צום סוף, איז קארצעלא אויפגעשפרונגען פון ארט, א קלאפ געגעבען אין טיש און אויסגעשריגען:

— איך וואלט געשוואוירען, אז דער דאזיגער בריף האט א שטארקען שייכות צו דעם ענין, וועלכען מיר בעהאנדלען דא, אדרבא, הער אייראפעאישער דעטעקטיוו, לייענט אדורך דעם בריף און זאגט מבינות. דער בריף איז געווען געשריבען אין ענגליש און ערליי האט איהם זעהר שנעל אדורכגעלעזען, מיט יעדער שורה וואס טשארל האט ווייטער געלעזען, אלץ קאלטער איז איהם געווארען אין די ביינער, א שוידער איז איהם אדורך איבער'ן לייב און יעדעס ווייטערדיגע ווארט האט איהם געשניטען ווי מיט מעסערס.

לעזענדיג דעם דאזיגען אנאנים, האט דער דעטעקטיוו געהאט פאר זיך א פולשטענדיג בילד פון דעם ווי אזוי ניידענבערג האט פערפיהרט סאניען און די שרעקליכע ליידען פון דעם אונשולדיגען מיידעל, דעם איינדרוק, וואס דער בריף האט אויף איהם געמאכט, האט ערליי אפילו נישט געקענט בעהאלטען פאר די איבריגע אנוועזענדע אין צימער.

— וואס איז מיט דיר, טשארל, האט אידא געפרעגט — גענוי בעטראכטענדיג די ענדערונג אינ'ם דעטעקטיווס פנים.

— דאס איז גארנישט, געוויס פון גרויס אנשטרענגונג איז מיר עפעס שלעכט געווארען, טשארל איז געקומען צו זיך, צוזאמענגעלעגט דעם בריף, אריינגעלעגט אין קאנווערט און צוריקגעגעבען דעם פאליציי-שעף.

— נו, וואס זאגט איהר הער דעטעקטיוו.

— איך זאג, אז ס'וואלט נויטיג געווען גלייך צו געהען אין משוגעים-אנשטאלט.

— וואס ווילט איהר דערמיט בעצוועקען?

— איך וויל אנקוקען די דאזיגע באראנין דרונג איך מוז זי זעהען, און דאס שוין הער פאליציי-שעף.

— אבער איך האב דאך נאך א שטיקעל דעה הער ערליי, איך מוז דאך וויסען וועגען וואס דא האנדעלט זיך.

— פרעגט נישט פיל, איבער'ן וועג וועל איך אייך אלץ דערצעהלען קומט, מיר טארען קיין מינוט צייט נישט פערלירען.

אידא און ראלף זענען געשטאנען און האבען בכלל נישט פערשטאנען וואס דא קומט פאר.

(פארזעצונג קומט).

מעבעל

שלאף=צימער, עס=צימער,
קינדער = צימער,
קאמפלעטע איינריכטונגען,
ווי אויך איינצעלנע שטיק

אין א גרויסען אויסוואהל צו ביליגע פרייזען פון דער בעוואוסטער מעכאנישער טישלעריי

ווסכאדניא 64 שופמאן און קאמפ. ווסכאדניא 64

ווי אויך ביי עפשטיין, נארוטאוויטשא 18

אלע זענען צופרידען,

וואס פאטאגראפירען זיך אין דעם באוו.
פאטאגראפישען אטעליער

„POLONJA"

SW. JERZEGO Nr. 11.

צום איצטיגען סעזאן האב איך רעדוצירט די פרייזען.

4 מעטריקול=פאטאגראפיעס פון 1.25 זל.
6 פאטאגראפיעס צום פאס, שהן רעטושירט פון 2.50 אן
6 פאסטקארטן מיט א גרויס פארטרעט פון 4.— אן

ווער עס בעשטעלט 6 ברוינע פאטאגראפיעס, בעקומט א שפיגעלע מיט זיין אייגענער פאטאגראפיע.

בעמערקונג: צו די אויפנאהמען ווערען צוגעגעבען ספעציעלע קאסטיומען אומזיסט.

מיט אכטונג
„POLONJA"
דיפלאם. פאטאגראף
אינהאבער: גוטערמאן
לאדז, יעזושענא 11.

צופאהר מיט טראמוואי נומ' 3.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט=פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדריי'ען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטענע הייל-באהאנדלונגען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכורעהונג בעזונדערגען זיכער דעם שווערסטן און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ליידענגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאטס-פוס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענט, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-ליידענדע אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראגט 2. שטאק, פאר דער גיכער אי' טערע-סענלאזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר זעם וויטע שמערצ-ליכען אבלעגען מיר דעם באנדאזש פון זיין טעמאדע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דאדורך פאר אלע ברוך-ליידענדע.

Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

וואנעס

ווענא

— ווי אויך —

קינדער=וואנעס

בעקומט איהר נור אין דער בלעכערי=ווערקשטעל

„ZGODA"

לאדז, **צעגעלניאנא 2**, טעל. 134=51 (עק פעטריק.)

בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערציינגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00=191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

אחזן

א גוטער בעל תפילה מיט א שעהנער טענאר=שטימע

זוכט אנ'ארט צו דאווענען

די קומענדיגע ימים=נוראים. אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג פאר „חזן".

4429

„SANATO"

כירורגיש=ווענעריש-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-ווענערישע-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער=סוריאנסקא ד"ר מעד. ז. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאכאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. סאנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט=קראנקע.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא=לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט ראסמעטיק.

— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען —

וויזיט 3 זל.

Dr. med. **J. LUBICZ**

כירורג=ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183=17

צוריקגעקעהרט

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעטטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וועלאדקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.

נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

קלאנג=קינא=טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און וייטערע טעג!
פרעכטיגער 100=פראצענטיגער קלאנג=פילם

מעדעל פון מאנטפארנאס

אין דער הויפט-ראלע:

Gertrude Lawrence

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע

נעקסטער פראגראם:

„אינזעל פון דערטרונקענע הערצער"

אנהויב אין געוו. טעג 5 נאכמ. שבת, זונטאג 3 נאכמיטאג.
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

דאס קאנצעסיאנירטע

עלעקטראטעכנישע ביורא

פון **מ. וואלדמאן**

נעמט אן ליכט- און קראפט=אנלאגען
צו מעסיגע פרייזען

וואלדמאן, ווסכאדניא 50, טעל. 147-23

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,

נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 1—3 נאכמיטאג און פון 6 ביז 8.30 אוונט.
זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134

נעמט אן פון 3—4 נאכמ.
און פון 7—9 אוונט.

א קעכין

ווערט געזוכט אין פעראיין „תומכי אורחים". זיך צו מעלדען אין סעק-רעטאריאט פאמארסקא 18 פון 5—7 אוו.

4667

אנ'אויספרעסער

און א האנד-נייהער צו מענער-מאגאזין ווערט גע-זוכט ביי באדאווער, טארגאווע 31.

4666

מורה-הוראה,

שופט שוחט, בעל-תפלה, בעל-קורא, זוכט א שטעלע פאר מעסיגן געהאלט, קען זיין אין לאנד אדער אין אויסלאנד. אפערטען אונ-טער ליטערע „מ. ג."

ENGLISH

פאראנפענגער און פארט געשריבענע. קאנווערסא-ציע, ליטעראטור

צו צוגענגליכע פרייזען

ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

פאהרענדיג פון פאלגאניא-טא 20 ביז פאנסקא 34, האב איך פערלוירען פון דער דראשקע א פעקעל סחורה צו-געשניטען אויף 43 סאנטימעטערס דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען גרויסע בע-לוינונג אפצוגעבען צו בלוהשטיין פאנסקא 34

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 4, טעל. 90=216

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אוונד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

Dr. med.

I. Grynberg

אינערליכע קראנקהייטען ספעצ. פאר הארץ

צוריקגעקעהרט

CEGIELNIANA 17 צעגעלניאנא
Telefon 174-15 טעלעפאן

Lekarz-Dentysta

St. GELBERG

Zawadzka 14, tel. 108-33

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוונד.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען=אינסטיטוט

און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערוועז-קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½—1
ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאויסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-פונגדהיילונג, בלייכטונגען, קראנען, פאמבען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיטע אין שטאט.

אנאנסען=פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
פאר א מילימעטער-שורה: ליניער דער שפאלט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס=פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש און אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Koufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 26.